

Een opmerkelijke opdracht uit Beijing

Ontwerp een stadsdeel met landbouw en groen voor 60.000 bewoners. | p.15 |

Lodges op de Veluwe?

Wat wij kunnen leren van Afrikaanse wildparken. | p.20 |

Popmuziek tussen de boeken

Onverwacht grote belangstelling voor bibliotheekconcerten. | p.24 |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 16 – 5 april 2012 – 6e jaargang

Aankomststress bij internationale studenten

In het diepe

p.12

>> HANS + WEIDEVOGELS

Hans Swarts, onderwijs- en onderzoekassistent Fysiologie voor mens en dier

‘Zonder ons wordt het aantal weidevogels gedecimeerd’

Kievieten, grutto's, wulpen, scholeksters, tureluurs. Ze horen bij het boerenlandschap. En dankzij mensen als Hans Swarts hebben ze in de Overbetuwe een kans. Met een klein groepje collega's zoekt en beschermt Swarts de vogels waar mogelijk. Een tijdrovende passie. Zeker nu, in het broedseizoen. 'Ik stop er wel zo'n beetje elk vrij uur in.' Kijk eens mee in de laatste week van april. Zie www.weidevogelskijken.nl. RK / Foto: Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 16 – 6e jaargang

>> **10**

WAAR ZIT 'LEKKER' IN JE BREIN?

De eerste Wageningse voedingsonderzoeken in de MRI-scanner zijn afgerond.

>> **16**

IN VOGELVLUCHT

Orion telt inmiddels vier van de uiteindelijke acht verdiepingen.

>> **18**

'IETS GOED DOEN'

Collega's fietsen Alpe d'Huez op tegen kanker

EN VERDER

- 2 Liefdewerk**
weidevogels
- 4 Nieuws & opinie**
- 8 Wetenschap**
- 11 Resource.wur.nl**
- 12 In het diepe**
- 15 Uit de grond gestampt**
- 16 Beeld**
Orion
- 18 Alpe d'Huez**
- 20 Natuur bedrijven**
- 22 MI**
promoveren
- 24 Student**
- 29 Puzzel**
- 30 Advertenties**
- 32 Typical Dutch**
open deur

FOLLOW THE MONEY

De reacties op de topsectorencontracten vind ik nogal cynisch – ze variëren grofweg tussen de categorieën 'sigaar uit eigen doos' en 'het blijft bij intenties'. Maar die handtekeningen zijn wel gezet en het bedrijfsleven draagt met 1,8 miljard meer bij dan verwacht. Op de Wageningse terreinen tuinbouw en agrofood is de bijdrage van ondernemingen relatief zelfs nog hoger. Dit zou weleens het meest succesvolle innovatiebeleid in jaren kunnen worden. Tot nog toe bepaalde vooral de overheid – via allerlei subsidieprogramma's – welke vakgebieden tot nieuwe toepassingen leiden. Minister Verhagen gooide het roer om en vroeg het simpelweg aan de bedrijven: aan welk onderzoek ga je meebetalen? Dat is dwingend. Bedrijven kennen de beloftes én de risico's van de markt. Als zij er hun geld in steken, is dat de beste garantie voor toepassing.

Gaby van Caulil

>> **Adieu Arion! Villa was ooit zenuwcentrum van de Wageningse Lente. Zie p.25**

OVERHEID BLIJFT ACHTER IN TOPSECTOREN

- **Bedrijven steken meer geld in topsectoren dan overheid.**
- **Teleurstelling bij onderzoeksinstituten.**

Nederlandse tuinbouw- en voedingsbedrijven willen dit jaar 316 miljoen euro in de topsectoren steken, de Nederlandse overheid slechts 135 miljoen. Dat blijkt uit het innovatiecontract dat minister Verhagen op 2 april ondertekende met de voorzitters van de topsectoren.

De overheid heeft minder geld beschikbaar dan de topteam vragen. Oorspronkelijk zou minister Verhagen 60 procent van de publiek-private onderzoeksprojecten financieren en de bedrijven 40 procent. De bedrijven zeggen echter

meer geld toe aan de topsectoren – in totaal 1,8 miljard – terwijl de overheid niet meer dan een kleine miljard beschikbaar heeft. In de topsectoren Tuinbouw en Agrofood zeggen de bedrijven twee keer zoveel geld toe als het ministerie van EL&I. Zowel bij de bedrijven als de overheid gaat het vooral om bestaande onderzoekuitgaven.

Wat de innovatiecontracten betekenen voor projecten die Wageningen heeft ingediend, is nog onduidelijk. Wel is zeker dat de overheid 51 miljoen euro van het DLO-budget inzet in de kenniseenheden. Maar dat geld is nog niet toegewezen aan projecten. Dat moet voor 1 september gebeuren. Het ziet er naar uit dat Wageningen onderzoek in het Top Institute Food and Nutrition (TIFN), Food and Nutrition Delta, het TTI Groe-

ne Genetica en het Centre for Bio-Systems Genomics (CBSG) deel gaat uitmaken van grotere consortia. Het waterinstituut Wetsus krijgt financiering uit de topsector Water.

ONBEVREDIGEND GEVOEL

Bij de managers van de onderzoeksinstituten heerst vooral een onbevredigend gevoel. Er wordt al anderhalf jaar over de topsectoren gepraat en nog is er geen duidelijkheid, zo vinden ze. 'De bedrijven hebben de topsectoren omarmd, maar de overheid kan haar aandeel van 60 procent niet leveren', zegt CBSG-directeur Robert Hall. 'Dat leidt tot teleurstelling bij de bedrijven. Die moeten nu opnieuw kijken hoe ze hun geld willen besteden in de topsectoren. Niemand weet wie welke budgetten krijgt.'

Bernard de Geus, directeur van het TTI Groene Genetica, is ronduit teleurgesteld. 'Het blijft bij intenties van de overheid. Nu er alleen voor 2012 en 2013 geld is toegezegd door de overheid, kunnen we geen meerjarig onderzoeksbeleid maken.' Bovendien is hij niet gerust op de toezeggingen van het bedrijfsleven. 'Als de matching van de overheid ontbreekt, gaan de bedrijven dat geld vermoedelijk niet inzetten in de topsectoren.'

Wageningse voedingsonderzoekers hoeven daar niet bang voor te zijn, bleek twee weken geleden tijdens het VMT Food Event. Emmo Meijer van het topteam Agrofood zei toen: 'Onze inzet was de kosten te delen: fifty-fifty, maar we doen hier niet moeilijk over en gaan gewoon door.' **AS**

WATERLANDERS

Was het werkelijk een goede grap van Willem-Alexander of lachen de omstanders uit beleefdheid? Ruud Gullit lacht luid, maar houdt wel zijn armen op elkaar. Aalt Dijkhuizen lijkt de clou te hebben gemist, óf hij kan de koninklijke humor niet waarderen. De man in het grijs moet een nobody zijn, hij stemt de intensiteit van zijn lach af op Gullit. Op het moment dat Gullit stilvalt, zal ook zijn gezicht meteen strak staan. Willem-Alexander en Ruud Gullit vierden op donderdag 22 maart de Wereldwaterdag in Atlas. De kroonprins hield een toespraak. Hij zei: 'Het waterprobleem is een landbouwprobleem. De wereld heeft dorst omdat wij honger hebben.' Voorwaar geen grap.

GvC Foto: Bart de Gouw

FOOD4YOU IN 2012 KORTER EN KLEINER

- **Evenement kreeg 'hoog braderiegehalte'**
- **Gemeenten stoppen subsidie.**

Het jaarlijkse kennisfestival Food4you wil terug naar de basis. Van vijftien dagen gaat het terug naar vijf dagen en de activiteiten zullen zich vooral weer op de campus afspelen. De koerswijziging volgt op het besluit van de gemeen-

ten Wageningen, Ede en Barneveld om niet langer financieel bij te dragen. Ze vonden dat de subsidie te weinig opleverde.

Daarnaast constateerde de organisatie dat het evenement de laatste jaren steeds verder afdreef van het oorspronkelijke doel, te weten kennisoverdracht. 'Het kreeg, met alle respect, een hoog braderiegehalte', zegt Elisa Salentijn van Corporate Communications. 'Dit jaar gaan we

daarom terug naar de basis.'

Food4you vindt dit jaar plaats van 3 tot 8 oktober en gaat over 'zout'. Inhoudelijke evenementen zoals de Wageningse publieksdag en de *food professional day*, gaan gewoon door. Activiteiten die verdwijnen zijn bijvoorbeeld Ede smakelijk, het WK spruitjes koken en de wereldeidagen.

Het wegvallen van de gemeentelijke subsidie wordt deels opgevangen door de provincie Gelderland,

die dit jaar haar bijdrage verdubbelde naar tweehonderdduizend euro. Hoofdorganisatoren Wageningen UR, vakschool Rijn-IJssel en het Ziekenhuis Gelderse Vallei dragen zo'n 80.000 euro bij, waarvan Wageningen UR het leeuwendeel. Dit jaar is tevens het laatste jaar dat zorgverzekeraar VGZ hoofdsponsor is van het evenement. **RR**

kort

>>DIJKGRAAF

Dijkgraafbrand aangestoken

De brand die dinsdagmiddag 27 maart uitbrak in een kamer van studentenflat Dijkgraaf is aangestoken door de bewoonster zelf. Dat heeft onderzoek van de politie uitgewezen. De politie gaat bovendien uit van een poging tot zelfdoding. Onder studenten bestaat hier twijfel over, maar de politie blijft ook in tweede instantie bij haar standpunt. De brandweer zette groot materieel in omdat de angst bestond dat de brand zou overslaan naar bovenliggende verdiepingen. Negen kamers in de flat zijn tijdelijk onbewoonbaar. **NM**

>>BUITENLANDSE STUDENTEN

Collegegeld gaat omhoog

Internationale studenten die in 2012 beginnen aan een bachelor- of masterstudie, zijn 12.020 euro kwijt aan collegegeld. Dat is ruim 1500 euro meer dan buitenlandse instellingseerstejaars nu betalen. Voor het tweede studiejaar komt er waarschijnlijk nog eens 300 euro bij. Dit blijkt uit een besluit van het college van bestuur. Volgens woordvoerder Simon Vink is de stijging

van 15 procent onderdeel van de afspraken om het collegegeld geleidelijk kostendekkend te maken. Vorig jaar vond er ook al een fikse stijging plaats. **LvdN**

>> REMOTE SENSING

ESA in Wageningen

De European Space Agency financiert de komende twee jaar een project dat remote sensing onderzoek gaat coördineren naar verandering in landgebruik, bijvoorbeeld de kap van bos. 'De methode om dat te doen moet internationaal geharmoniseerd worden. We trainen ook onderzoekers, vooral uit ontwikkelingslanden', zegt Brice Mora die is aangesteld als coördinator van het project. Het project is ondergebracht bij het Centrum voor Geo-informatie. **JT**

>> STUDENTEN

Fietspad naar campus

Deze week is het klaar: een fietspad van de Leeuwenborch over het sportterrein van de Bongerd. Dit pad wordt de komende maanden verder doorgetrokken naar de campus. Enerzijds om de Leeuwenborch bij de campus te betrekken, anderzijds om het drukke kruispunt bij de Bornsesteeg te ontlasten. Naar verwachting is dat fietspad klaar voor het nieuwe collegejaar. Om de Bornsesteeg veiliger te maken voor voetgangers wordt er ook een voetpad aangelegd vanaf zwembad de Bongerd naar de forumbrug. Over drie weken zal die klaar zijn. **NM**

SCHAMINÉE <<

ELI, ELI

Eli, Eli, lama Sabaktani. Mijn God, Mijn God, waarom hebt U mij verlaten? In deze verzuchting ligt het gehele lijdensverhaal besloten, zoals nieuw leven in een gerstekorrel of in het pluus van een paardenbloem. Dood en wedergeboorte, dat zijn de grote thema's van Pasen. Ja, ook nieuw leven, want de verrijzenis volgt. En zo is Pasen het feest van de lente, van voorjaarsbloemen en lammetjes in de wei, van de grote schoonmaak, van verandering en vernieuwing, het feest van hoop. *Een nieuwe lente, een nieuw geluid*, luidt het begin van *Mei*, het beroemde gedicht van Herman Gorter. De versregels die volgen zijn minder bekend, maar niet minder mooi. Ze zitten vol muziek. Economische zaken, Landbouw & Innovatie, het ministerie. ELI, ELI, waarom heb je mij verlaten? Ik zou zo graag een ander gevoel uitspreken, maar zie weinig licht. De discussies over megastallen, dierenwelzijn (ja, we hebben *animal cops*) en ontpolderingen slepen maar voort, zonder dat iemand knopen doorhakt. Nergens bespeur ik de wens om de landbouw daadkrachtig te veranderen, terwijl uit alles duidelijk is dat die noodzaak er ligt. Verantwoordelijkheden worden niet genomen, maar in lege zakken over de schutting gegooid. Collectieve waarden liggen te grabbel, de natuur is al bijna twee jaar in de uitverkoop. Het is lente en ik wil uw en mijn eigen voorjaarsgevoel niet verpesten. Bovendien ben ik een geboren optimist, dus ik houd hoop. Op de achtergrond klinkt de *Mattheus Passion*. Als Jesus zijn smartkreet slaakt, zwijgen de violen, die hem eerder in het stuk begeleiden. Ik wacht op de volgende aria. Met vioolbegeleiding. **Joop Schaminée**

‘IK WEET DAT HET BIJZONDER IS’

Laan van Staalduinen, de nieuwe directeur van SSG, is drie weken in functie. De eerste vrouw bij Wageningen UR op zo'n hoge post. Met een zware klus voor de kiezen: het LEI weer gezond maken.

U bent de eerste vrouwelijke directeur van een kennisinstelling. Voelt dat als bijzonder?

‘Ik weet dat het bijzonder is, maar zelf ben ik daar niet mee bezig. Ik merk wel aan de reacties om me heen dat het met name onze vrouwelijke medewerkers iets doet. En dat is leuk.’

In de rubriek Liefdewerk werd u onlangs als zeezeiler geportretteerd. U bent voormalig wedstrijdroeier bij Argo. Is het toevallig dat u het tot directeur hebt geschopt?

‘Ik denk dat daar wel een verband is. Het heeft iets te maken met ambitie en met lef en durf. Met staan voor je zaak en met doorzettingsvermogen.’

Wat is er aan de hand bij het LEI?

‘Het LEI is voor 72 procent van

Laan van Staalduinen

het werk afhankelijk van EL&I. Een deel van die opdrachten dreigt van tafel te vallen. Dat komt door het topsectorenbeleid. Werk dat voorheen van EL&I en LNV kwam, moet nu mede door het bedrijfsleven worden betaald. Dat valt nu hoogstwaarschijnlijk buiten de boot, omdat bedrijven dit als een overheidstaak zien.

Wat betekent dat?

‘De gevolgen zijn groot. In het meest zwarte scenario: een reorga-

nisatie. De eerste uitkomsten van het topsectorenbeleid zien er niet goed uit.’

Wat moet er gebeuren?

‘We moeten ons herpositioneren, want onze traditionele markt valt weg. We moeten ons beter profileren op de thema's waar we in uitblinken. Het is voor mij ondenkbaar dat we de expertise die we hebben op mondiale thema's als voedselzekerheid en duurzaamheid niet weten te verwaarden. Ik geloof er heilig in dat dat kan. De combinatie van sociaal-economische kennis, data en modellen en de kennis van de sector is onze gouden driehoek. We moeten dat alleen beter laten zien aan andere klanten dan EL&I’

Een zware klus. Waarom heb u eigenlijk gesolliciteerd?

‘Mijn hart ligt bij deze organisatie. Ik heb er heel goed over nagedacht, omdat ik beseft dat het een grote verantwoordelijkheid is om SSG te leiden. Hier kan ik bezig zijn met onderwerpen die er voor mij toe doen: voedsel, natuur, duurzaamheid.’ **RK**

KLACHT TEGEN ONDERZOEKER BIJENSTERFTE VERWORPEN

- **Blacquièrè wetenschappelijk integer gehandeld.**
- **Artikelen klager Tennekes terecht niet in review.**

De klacht tegen bijenonderzoeker Tjeerd Blacquièrè is ongegrond.

Volgens de RvB is er geen reden om aan de wetenschappelijke integriteit van Blacquièrè te twijfelen. Die twijfel werd geuit door toxicoloog Henk Tennekes. Hij verdenkt Blacquièrè ervan in een literatuurstudie naar de risico's van neonicotinoiden voor bijen bewust zijn onderzoeken te hebben weggelaten. Blacquièrè publiceerde het overzichtartikel samen met anderen in *Ecotoxicology*.

Professor Herman Eijsackers, die het interne onderzoek heeft uitgevoerd, stelt Blacquièrè in het gelijk. Volgens hem zijn de artikelen van Tennekes ‘geen essentiële verrijking van de bestaande literatuur over blootstellingsmodellering’. Hij heeft zich daarbij laten adviseren door deskundigen op het onderzoeksterrein en de hoofdredacteur van *Ecotoxicology*. Ook andere door Tennekes genoemde artikelen zijn volgens Eijsackers met goede reden buiten beeld gebleven.

BEDRIJFSGEHEIM

Staatssecretaris Bleker neemt de conclusies en aanbevelingen over van de studie van Blacquièrè. Zo wil Bleker dat onderzocht wordt of bijen door het drinken van oppervlaktewater mogelijk teveel neonicotinoiden binnen krijgen.

Bleker wil ook bekijken of er meer gegevens over insecticiden openbaar gemaakt kunnen worden. Nu is veel informatie over insecticiden bedrijfsgeheim. Toelatingscommissies zien die informatie wel, maar wetenschappers niet. **RK**

Koeien houden niet van veewagens, maar ze moesten er op 26 maart toch aan geloven. De circa zeventig koeien van praktijkcentrum De Ossenkampen in Wageningen verhuisden toen naar hun nieuwe stal op Wageningen Campus. Livestock Research heeft nieuwe dierverblijven op de campus gerealiseerd en stoot proefbedrijf De Ossekampen aan de rand van Wageningen af. **AS / foto: Guy Ackermans**

GLASTUINBOUW OP DE FLORIADE

Bezoekers van de Floriade in Venlo nemen een kijkje in de kas van het Innovatiecluster. Daar presenteert Wageningen UR Glastuinbouw samen met TNO en toeleveranciers van kassystemen onderzoek en nieuwe technieken voor een duurzame glastuinbouw. In de kas komen vijf onderzoeksthema's aan bod: energie en klimaat, water en emissie, kwaliteit van gewas, duurzame gewasbescherming en teelt- en productiesystemen.

De Floriade gaat op 5 april officieel open en duurt tot 7 oktober. Er worden zo'n twee miljoen bezoekers verwacht op het 66 hectare grote expositie terrein. De presentatie van Wageningen UR staat in het Huis van de Smaak. De tuinbouwexpositie is gebaseerd op de principes van cradle to cradle. Dat betekent dat bij de aanleg van het park en de gebouwen veel aandacht is besteed aan hergebruik van materialen, water en grond.

Wageningen UR Glastuinbouw werkt ook mee aan een demokas in de buurt van het Floriade-terrein. In deze demokas gaat Wageningen UR Glastuinbouw onderzoek doen op het gebied van energiegebruik, klimaatbeheersing, waterbeheer en teeltoptimalisatie. Deze demokas wordt op de Floriade onder de aandacht gebracht. Verder verzorgt Wageningen UR een aantal seminars tijdens de Floriade. AS

MET DE SMARTPHONE DOOR BELMONTE

Wageningen UR stoot het beheer af en nu mogen de alumni het Belmonte redden?

'Nee, maar ik hoor die reactie wel vaker. Je kunt het negatief zien: de WUR wentelt het beheer af op anderen. Maar je kunt het ook positief bekijken: nu mogen anderen daarbij helpen. De WUR betaalt overigens nog wel een deel van het totale onderhoud.'

Wat gebeurt er met het geld?

'Onze stichting houdt de collectie op peil en maakt die toegankelijk voor het publiek. Enkele exemplaren uit onze grote collectie appel- en perenbomen zijn dood. Bovendien missen we nog een aantal Amerikaanse sierappels. En we gaan die collectie toegankelijk maken.'

Nieuwe bordjes dus?

'Nee, digitaal. Bij de bomen komen paaltjes met een qr-code. Met je smartphone heb je dan toegang tot alle informatie.'

Hoeveel geld verwacht je op te halen?

'Soortgelijke acties van het Wageningse Universiteits Fonds leverden bijna 10.000 euro op, heb ik me laten vertellen. Dat is een mooi begin. Wij hebben jaarlijks 40.000 euro nodig.' RK

Wie? Koen Verhooff, voorzitter Arboretumstichting Wageningen
Wat? 10.000 alumni ontvingen verzoek om donatie
Waarom? Opbrengst is voor uitbreiding en beheer collectie Belmonte Arboretum

GEZEGD

'Geloofwaardigheid is alleen terug te winnen als universiteiten volledig stoppen met voedingsonderzoek voor industrie'

Aldus Martijn Katan (KNAW-symposium, 26 maart). Met het emeritaat komt het inzicht.

KITO

DE NATUUR Gaat COMMERCIEEL!

OTTER HEEFT BAAT BIJ VERS BLOED

- Aantal groeit, maar inteelt ligt op de loer.
- Alterra wil monitoring graag hervatten.

De otter in ons land is een succesverhaal. Maar het gevaar van inteelt ligt op de loer. Dat zegt otterdeskundige Dennis Lammertsma van Alterra. Hij reageert daarmee op de brandbrief die de stichting Das&Boom en het Otterstation stuurden aan staatssecretaris Henk Bleker. Volgens beide stichtingen sterft de otter opnieuw uit als geen passende maatregelen worden genomen. Lammertsma nuanceert die alarmerende boodschap.

INTEELT

Volgens Lammertsma groeit het aantal otters en hun verspreidingsgebied in ons land nog steeds. Maar inteelt is een mogelijke bedreiging. 'Inteelt is een proces waarbij de genetische variatie vermindert. Dat hoeft op zich niet erg te zijn. Het gevaar schuilt in een zogeheten inteelt-depressie. Dat wil zeggen: de negatieve effecten van inteelt zorgen voor sterfte en verminderde voortplanting. Maar

FOTO: HUGH JANSWAN, ALTERRA

Alterra wil otters weer monitoren.

op dit moment heb ik niet de indicatie dat dit bij de otters een groot probleem is.'

ANALYSE VAN OTTERPOEP

Inteelt is op zich eenvoudig te 'verhelpen' door vers bloed in te brengen. Het makkelijkst is dat door nieuwe en genetisch niet verwante dieren uit te zetten. Das&Boom wil dat Bleker onmiddellijk werk

maakt van die bijplaatsing. Zij verwijst daarbij naar de (internationale) plicht die ons land heeft om de otter en zijn leefgebied te beschermen. Das&Boom wil daarnaast dat de wetenschappelijke monitoring van de otters weer wordt hervat.

Alterra bracht tot de winter van 2010 de ontwikkeling van de otterstand in kaart. Dat gebeurde door genetische analyse van verzamelde

otterpoep. Toen draaide EL&I de geldkraan dicht. Lammertsma zou de monitoring graag hervatten. Voor het uitzetten van nieuwe dieren is dat volgens hem zelfs een voorwaarde. 'Je kunt geen dieren uitzetten in een gebied waar al otters zijn. Die krijgen meestal geen poot aan de grond. Dus je moet wel eerst monitoren voordat je otters uitzet.' **IR RK**

STERKE GEUREN, KLEINE HAPJES

- Voedsel met sterk aroma leidt tot kleinere hapjes.
- Nuttige ontdekking voor 'extra vullend' voedsel.

Voedsel waaruit sterkere aroma's vrijkomen tijdens het eten, leiden er toe dat mensen kleinere hapjes nemen. Wageningse onderzoekers ontdekten dit door proefpersonen vanillevla te laten eten terwijl ze verschillende geuren roken. Ze publiceerden hun resultaten 21 maart in het tijdschrift *Flavour*.

De proefpersonen zaten tijdens het experiment op een tandarts-

stoel terwijl een slang hapjes vanillevla in hun mond pompte. Tegelijkertijd verstoof een olfactometer willekeurig een sterke geur van vanillevla, een tien keer zwakkere geur of helemaal geen geur in hun neus. Met behulp van een stopknop konden ze de pomp direct stoppen en zo de grootte van de hap bepalen. Het was een klein experiment met slechts tien deelnemers.

Tijdens en vlak na het ruiken van een geur bleken de proefpersonen minder grote hapjes te nemen, dan proefpersonen die niets ruiken. Het effect is bescheiden, de hapjes zijn zo'n vijf procent

kleiner, maar significant voor het sterke aroma. Is de geur eenmaal weggetrokken, dan gebeurt er iets curieus. De proefpersonen nemen dan juist een grotere hap dan degenen die geen aroma toegediend kregen. 'We begrijpen nog niet waarom,' vertelt hoofdonderzoeker, René de Wijk, van *Food and biobased research*.

NIEUW VOEDSEL

De bevindingen stroken wel met eerdere experimenten die lieten zien dat bijvoorbeeld de textuur van het voedsel van invloed is op hoe groot onze hapjes zijn. Aangezien het hier gaat om een be-

perkte *pilot study*, zijn eerst meer experimenten nodig. De Wijk: 'We willen bijvoorbeeld weten of dit ook werkt bij combinaties van geuren en voedsel die niet bij elkaar passen.'

Toch is dit al een potentieel interessant resultaat, zegt De Wijk. Zijn vakbroeder Kees de Graaf van Humane voeding bewees al eerder dat mensen die kleinere hapjes nemen, ook in totaal minder eten. Als je bij nieuw voedsel een klein effect weet te bereiken op hapgrootte is dat zeer relevant. De Wijk: 'Zelfs met vijf tot tien procent minder eten zijn veel gewichtsproblemen de wereld uit.' **IR RR**

MADAGASCAR DANKT BIJZONDERE FAUNA AAN AFRIKA

- Genetische analyse vindt spoor terug.
- Kolonisatie mogelijk via drijfhout.

De meeste diersoorten op Madagascar stammen af van Afrikaanse voorlopers, laat genetische analyse zien. Wetenschappers twisten al langer over de herkomst van de vele unieke dieren op het eiland. Het onderzoeksteam met de Wageningse moleculair bioloog Ole Madsen publiceerde dit resultaat afgelopen week in het tijdschrift *PNAS*.

Madagascar ligt al bijna negentig miljoen jaar geïsoleerd en herbergt daardoor veel unieke diersoorten, zoals lemuren en tenreks. Hun herkomst is al lang een wetenschappelijke twistappel. In dit debat meent het ene kamp dat de fauna van Afrika, India en Zuid-Amerika gemeenschappelijke voorouders heeft. Deze zouden van elkaar gescheiden zijn toen het supercontinent Gondwana uiteen bewoog en de populaties geïsoleerd raakten.

RAFTING

Madsens genetische analyse spreekt dit tegen. De meeste vooroudersoorten arriveerden minder dan 60 à 70 miljoen jaar geleden en koloniseerden Madagascar, meestal vanuit Afrika. Die conclusie sluit goed aan bij eerdere, kleinere experimenten. De kolonisatie vond mogelijk plaats door middel van 'rafting', het over zee liften op boomstammen. Tot dertig miljoen jaar geleden waren zeestromingen hiervoor gunstig. Een succesvolle overtocht was waarschijnlijk zeldzaam: de onderzoekers konden de genetische sporen vinden

van 29 kolonisaties. Nadat die pioniers zich vestigden, evolueerden ze tot vele nieuwe diersoorten. Ruimte was er genoeg, de meteorietinslag die 65 miljoen jaar geleden de dinosaurussen van de aardbodem veegde, gaf de kleine zoogdieren op Madagascar alle gelegenheid om zich te ontwikkelen. Fossielen laten zien dat de soorten van daarvoor weinig lijken op de huidige bewoners.

MOLECULAIRE KLOK

Voor hun analyse verzamelde het team genetisch materiaal van zoveel mogelijk hedendaagse dieren uit Madagascar, Afrika en India. Van twee genen, RAG1 en BDNF, zetten ze de basenvolgorde op een rijtje om ze onderling te kunnen vergelijken. Door die te combineren met bestaande kennis konden ze een stamboom maken. Bovendien gebruikten ze de veranderingen in genen als een 'moleculaire klok'. Aan de hand daarvan schatten de onderzoekers wanneer een gemeenschappelijk voorouder arriveerde op Madagascar.

Het onderzoek waar Madsen aan meewerkte vergeleek voor het eerst alle diersoorten en niet alleen de zoogdieren of reptielen. Toch zorgt de genetische aanpak ook voor lacunes. Een aantal dieren op Madagascar, zoals enkele nijlpaarden, aardvarkens en vegetarische krokodillen, is relatief recent uitgestorven. Doordat hun genetisch materiaal niet kon worden achterhaald, zijn deze dieren niet meegenomen.

Daarnaast denkt Madsen dat vervolgonderzoek, het bestuderen van meerdere genen, voor een exacter beeld kan zorgen. 'Daarmee gaat de grote lijn niet meer veranderen,' zegt Madsen, 'maar details wellicht nog wel.' **© Rob Ramaker**

Lemuren zijn een van de unieke diersoorten op Madagascar.

VISIE <<

Verwarring over gezondheid geen simpel probleem

Verward en hulpeloos worden we van al het tegenstrijdige gezondheidsadvies. Althans, dat concluderen de auteurs van *De gezondheidsepidemie*. Hoog tijd dus voor minder frivole wetenschap en meer terughoudendheid bij de media. De verwarring onder burgers is inderdaad een probleem, zegt Edith Feskens, epidemioloog bij de leerstoelgroep Humane voeding, maar deze analyse en kritiek zijn veel te simpel.

'In mijn omgeving en in ons onderzoek bemerk ik de verwarring van burgers ook. Er komen adviezen voorbij waarbij, zeg pindakaas, de ene dag goed en later weer slecht voor je is. In hun boek noemen de auteurs te enthousiast publicerende wetenschappers als oorzaak. De media zouden hierdoor vaker gaan schrijven over bijvoorbeeld ADHD. Hierdoor ontstaat een zelfversterkend mechanisme, waarbij meer mensen naar de dokter gaan. Door de toename in diagnoses wordt daarna nog meer over het thema geschreven.

Maar de auteurs gaan voorbij aan het feit dat iedereen tegenwoordig meteen het internet op gaat. Daar worden ze geconfronteerd met een overvloed aan informatie. En aangezien onderzoek nu eenmaal tegenstrijdige resultaten oplevert, staan die tegenwoordig de volgende dag ook gewoon op internet. Dit is een lastig probleem en ik zou niet weten hoe je dat moet oplossen.

Het idee dat wij naar frivole verbanden zoeken in datasets herken ik bovendien helemaal niet. Bij goed epidemiologisch onderzoek gebruik je een hypothese die ergens op is gebaseerd; voor verbanden moeten aanwijzingen zijn. Wat we wel zorgvuldig moeten doen is communiceren. In persberichten staat vaak de publicatie an sich prima omschreven. Maar je moet ook de rest van het veld erbij betrekken, het in context plaatsen en verwijzen naar de richtlijnen van het voedingscentrum. Die nuances vallen er bij journalisten en in het persbericht maar al te snel vanaf. Andere zaken mis ik in het boek helemaal. Neem het wantrouwen waar wetenschappers tegenwoordig tegenaan lopen. Of het niveau van welvaart in Nederland waardoor we steeds hogere eisen stellen aan gezondheid. Het boek voedt een interessante discussie, maar het idee van een gezondheidsepidemie hebben de auteurs niet goed genoeg onderbouwd.' **© RR**

STELLING

'Doing a PhD is like bush struggle; you know what it means when it is too late to withdraw'

Nsharwasi Léon Nabhungu, promoveert op 10 april

SCANNEN NAAR SMAAK

- Zoeken naar hersenregio voor 'lekker'.
- Eerste Wageningse MRI-studies naar voeding.

Zenuwachtig gaan Alex' voeten op een neer. Hij ligt al zo'n twintig minuten roerloos in de MRI-scanner, zijn hoofd ongemakkelijk vastgeklemd. Het ronkende apparaat brengt ondertussen zijn hersenen in beeld. Toch is Alex niet ziek; hij is een proefpersoon. In zijn brein, en dat van tientallen anderen, speuren voedingsonderzoekers naar de hersenregio's waar we 'vies' en 'lekker' ervaren.

Hersenvoer is één van de eerste experimenten met de nieuwe MRI-scanner in het ziekenhuis Gelderse Vallei. Deze werd in mei 2011 aangeschaft door het virtuele apparaatuurcentrum CAT-AgroFood. De machine biedt niet alleen nieuwe mogelijkheden voor hersenwetenschap, maar bijvoorbeeld ook voor het monitoren van buikvet. De eveneens gekochte olfactometer dient bovendien geuren gecontroleerd toe. 'Ben je klaar om verder te gaan?' vraagt Iris van den Bosch, aio op de afdeling Humane voeding, over de intercom aan Alex. Tegelijk met de scanner herstart ze de zogeheten gustometer. Die lijkt nog het meest op een computertafel met daarop vastgeschroefd een aantal forse injectienaalden. Per keer spuiten deze twee milliliter

De waardering van suiker en afkeer van kinine zijn evolutionair verankerd

vloeistof in een lange slang die uitkomt in Alex' mond. 'Proef' of 'Slik', commandeert het computerprogramma hem ondertussen vanaf het scherm.

Voor haar experiment zocht Van den Bosch proefpersonen die grapefruitsap óf heerlijk óf heel vies vinden. Beurtelings proeven ze enkele seconden een slok water of grapefruitsap. De scanner registreert welke hersengebieden meer

Proost. Iris van den Bosch geeft Alex een slok grapefruitsap.

zuurstof gebruiken en dus geactiveerd zijn. Bij mensen die grapefruitsap lekker of vies vinden, zullen andere hersengebieden oplichten.

BELACHELIJK VEEL PROEFPERSONEN

Het onderzoek naar de verwerking van smaak en geur in ons brein staat nog in de kinderschoenen, vertelt Van den Bosch. In het verleden was er vooral aandacht voor geheugen, aandacht en zicht: functies die in relatie staan tot Alzheimer en andere ernstige aandoeningen. Dat maakte ook het vinden van financiering eenvoudiger. Perceptie van smaak en geur staat pas een jaar of vijftien in de belangstelling.

Toch kan Van den Bosch voortborduren op een aantal experimenten. In 2001 lieten Canadese wetenschappers hun proefpersonen in een PET-scanner chocolade eten tot ze er misselijk van werden. De onderzoekers observeerden hoe de hersenactiviteit veranderde, terwijl het eten met genot overging in gezin.

Een andere studie bekeek de hersenactiviteit onder invloed van suikerwater en een bittere kinine-oplossing. Van den Bosch herhaalt deze experimenten om te kijken of de resultaten consequent zijn. Het wordt interessant de uitkomsten van beide experimenten te vergelijken. De smaak van grapefruitsap wordt namelijk bepaald door je persoonlijke voorkeur, terwijl de waardering van suiker en de afkeer van kinine evolutionair verankerd zijn. Het is de vraag of onze hersenen hierbij op dezelfde manier reageren.

Van den Bosch heeft goede hoop dat zij zulke vragen definitief kan beantwoorden: 'Voor een MRI-studie hebben we belachelijk veel proefpersonen.' Waar de meeste studies slechts zo'n vijftien proefpersonen omvatten, vond zij twintig grapefruitliefhebbers én twintig personen die het spul verafschuwen. Dat belooft een uitstekende basis voor statistische verbanden.

Na het experiment legt Van den Bosch haar proefpersonen aan de

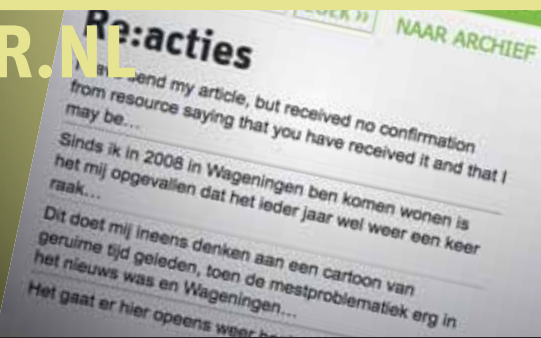
hand van een hersenkaart uit hoe ze smaak verwerken: 'De signalen van je tong komen via de hersenstam binnen en gaan dan naar de thalamus om verder verwerkt te worden.' Er zijn zelfs al wat ideeën over de locatie van onze reacties op vieze en lekkere smaken. Deze liggen waarschijnlijk in verschillende hersengebieden, eentje voor genot en een voor het ontwijken van vervelende smaken.

SPACE ODYSSEY

Alex is na vijftig minuten in de MRI-scanner ietwat beduusd. 'Het is toch een beetje alsof je in een capsule zit. Net *a space odyssey*.' Ook het slikken, terwijl je op je rug ligt, blijkt lastig. Bovendien moest hij nuchter, en dus zonder ontbijt, naar het experiment komen. 'Ik lag dus met knorrende maag in de scanner.' Toch is hij enthousiast en speculeert opgewekt over de achterliggende hypothese. 'Ik zou graag nog een keer meedoen,' besluit hij, 'alleen niet al volgende week.' Rob Ramaker

>> RESOURCE.WUR.NL

Op de site is de sfeer maar nukkelig en negatief. Terwijl buiten de zon schijnt, mopperen anoniempjes over Resource's gebrek aan humor en omstreden wetenschap. Jongens, kijk eens naar buiten. Daar is het lente, nu nog in jullie reacties.

Ook een mening? Mail je reactie naar resource@wur.nl.

ACHTERKLAP UIT HET CATSHUIS

'De basisbeurs wordt in zijn geheel afgeschaft.' Met dat gerucht kwam het Nijmeegse studentenblad ANS, opgevangen van Thom de Graaf die stond te keuvelen met een CDA-hotemetoot. Zouden zij echt een direct lijntje hebben met het Catshuis?

'Treurig als het waar is, maar niet verrassend,' zegt Marlies. 'Laten we hopen dat het er niet doorkomt!' Volgens haar kan er beter gemorreld worden aan de hypotheekrenteaftrek. Dit roept een felle reactie op van **Hardwerkende burger**, maar eigenlijk zijn alle reageerders het met haar eens. 'Ik vind het best dat in tijden van bezuinigingen meer gevraagd mag worden van studenten,' gaat WHJ verder, 'maar het zou een slechte zaak zijn als zelfs de basisbeurs in de bachelor zou verdwijnen.' Hij benadrukt nog maar weer eens het contrast met de Nederlandse ambitie om een kennistopper te worden. CC probeert het nog positief te zien. Het nieuwe systeem moedigt misschien meer aan tot innovatie op mbo- en hbo-niveau. 'Misschien is het wel goed dat niet iedereen zomaar een universitaire studie gaat volgen.'

STEKELIGE BIJENDISCUSSIE

Bijensterfte is een ernstig probleem. Grofweg zijn er twee verdachten: de varroamijt en de neonicotines, een type bestrijdingsmiddel. De kwestie zorgt voor ongemeen felle discussies. In de wetenschap maar ook op onze site na de publicatie van een Wagenings rapport.

'Ik herken mij totaal niet in wat je in het bovenstaande stukje over mij beweert,' begint Jeroen van der Sluijs, van 'team neonicotine'. Daarna reageert zijn kompaan **Henk Tennekes**. Hij uit kritiek op Wageningse studie die geen bewijs vond voor de rol van neonicotines: 'In labora-

toria is er wel degelijk een effect van deze middelen op bijen gezien.' De discussie wordt neteliger om vervolgens stil te vallen. Tot redacteur **Roelof Kleis** een week later post: 'Nieuwe olie op het vuur. *Science* publiceert twee nieuwe onderzoeken.' Deze papers vinden wel bewijs voor een rol van de insecticiden in bijensterfte. Volgens reageerder **Boze Bij** drukt Roelof de conclusie teveel weg ten faveure van nuances. Hij ziet een kwalijke rol voor de industriële banden van Wageningen UR en ook Resource krijgt er van langs. Redacteur **Rob Ramaker** vindt dat hij spijkers op laag water zoekt. Zowaar ontstaat er een inhoudelijke discussie tot 1 april. Dan eindigt het conflict gelukkig vrolijk, met een paar mooie woordgrappen. 'Met wat humor de angels uit het conflict halen', zoals **Kon het niet laten** het noemt

U HEEFT MEEL

De sociëteit van de Leeuwardense studentenvereniging Osiris was het toneel van een heus voedselgevecht. Volgens traditie moest een rivaliserende vereniging de bar veroveren. Op de bijbehorende foto wordt er kwistig rondgestrooid met meel, of 'mail' zoals de kennelijk overwerkte Resource-redacteur abusievelijk schrijft.

'Bah elkaar met 'mail' bekogelen,' grapt Paul over de spelfout. Maar niet iedereen is even vrolijk. 'Gek hè, dat de overheid studenten niet langer wil subsidiëren,' moppert **student die wel normaal is**. Hem wordt meteen toegebeten niet zo te 'huiten'. Resource-redacteur **Linda van der Nat** maakt ondertussen van de gelegenheid gebruik de fout te herstellen. Ondertussen gaat het klagen door. 'Goh, geeft Resource een keer blijk van gevoel voor humor, blijkt het een tikfout te zijn.' En men mopperde nog lang en ongelukkig online verder.

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Redactieadres

Akkermaalsbos 12, 6708 WB Wageningen (Actio, gebouw 116, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl. T 0317 484020 Website: resource.wur.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- drs. Gaby van Caulil (hoofdredacteur) gaby.vancaulil@wur.nl, T 0317 482997
- Rob Goossens (eindredacteur) rob.goossens@wur.nl, T 0317 485320
- ir. Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, T 0317 481723
- ir. Nicolette Meerstadt (webredacteur) nicolette.meerstadt@wur.nl, 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs, VHL), linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij), rob.ramaker@wur.nl, T 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, T 0317 481724

Vormgeving

• Hans Weggen, hans.weggen@wur.nl, T 0317 485272; basisvormgeving magazine: Nies & Partners bno Nijmegen

Freelance auteurs

Kees van der Ark, Mariska van den Berg, Irene Boers, Alexandra Branderhorst, Karin Flapper, Stijn van Gils, Simone Herrewijn, Ruben Higler, ir. Yvonne de Hilster, Vita Hommersen, Sander de Kraker, Karin de Mik, Suzanne Overbeek, ir. Rik Nijland, ir. Astrid Smit, Agnes Tol, ir. Joris Tielens, Evelyne Wolters-Mulder, Hoger Onderwijs Persbureau

Vertaling

Clare McGregor, Keen-Mun Poon, Clare Wilkinson

Foto's

Guy Ackermans, Bart de Gouw, Sjoerd Sijsma, Hoge Noorden, Manon Bruininga

Illustraties

Esther Brouwer, Miesjel van Gerwen, Guido de Groot, Yvonne Kroese, Annemarie Roos, Henk van Ruitenbeek

Redactieraad

ir. Martijn de Groot (voorzitter); ir. Ad Bot, Jouke Dykstra, ir. Marianne Heselmans, ir. Marco Hoffman, dr.ir. Patrick Jansen, Robin Kraaij. redactieraad.resource@wur.nl

Advertenties

Extern, Bureau van Vliet, T 023-5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern (gereduceerd tarief), Hans Weggen, T 0317-485272, hans.weggen@wur.nl

Uitgever

Corporate communicatie Wageningen UR

Resource wordt gedrukt op papier uit verantwoord beheerde bossen.

In het diepe

Studeren is een zware kluit. En voor internationale studenten vaak nog een tandje zwaarder: in een vreemd land, ver weg van familie en vrienden. 'Ik lag 's nachts wakker en kon me overdag niet concentreren. Ik zag het echt niet meer zitten.'

tekst: Linda van der Nat / **foto's:** Guy Ackermans

Jaarlijks komen er zo'n zevenhonderd internationale studenten naar Wageningen voor een bachelor- of een masterstudie. Ze zijn enthousiast en opgewonden over hun buitenlandse avontuur en worden door de universiteit warm ontvangen. Maar na het warme bad van de introductiedagen komt de koude douche: studiestress, heimwee en het Nederlandse klimaat. Dat leidt soms tot grote problemen. Enkelen raken depressief en dreigen het bijltje erbij neer te gooien.

Een van de belangrijkste struikelpunten is de studie zelf, zeggen de studenten. 'De aanpak is zo anders dan ik

gewend was in Vietnam', zegt Nhan Tran Van (32), die in augustus 2010 naar Wageningen kwam voor een master Animal sciences. 'In Vietnam bestudeer je de literatuur en dan doe je examen. Hier ga je veel dieper op de stof in. Je moet nadenken over het 'hoe' en 'waarom'.'

Het Wageningse onderwijssysteem kan de eerste maanden inderdaad voor een hoop stress zorgen bij internationale studenten, erkent Jeroen Ouburg. Hij is teamleader International Students bij het Student Service Center en heeft regelmatig te maken met buitenlandse studenten die moeite hebben zich aan te passen aan hun nieuwe universiteit. Volgens Ouburg zijn de studenten niet gewend aan de interactieve manier van lesgeven in Wageningen en ook het studieritme is anders. 'De periodes zijn hier relatief kort, dus studenten moeten de eerste weken al vol aan de bak. Dat vraagt wat meer van ze.'

Voor de 31-jarige Nadine Tchetskoua Wacka was het groepswerk een flinke drempel. 'In Kameroen, waar ik vandaan kom, is het niet beleefd om je mening publiekelijk te verkondigen. Nu werd dat ineens wel van de masterstudente Environmental Technology verwacht. 'Omdat je er op beoordeeld wordt, denk je wel twee keer na voordat je je mond opent. Ik vroeg me constant af: "Moet ik wat zeggen?"'

Niet alleen colleges maken de studie zwaar, veel buitenlandse studenten ervaren ook een druk vanuit familie, of de sponsor die voor de studie betaalt. Voor hun eigen gevoel moeten de studenten presteren, weet Ouburg. 'Ouders hebben vaak jaren gespaard om een kind in het buitenland te laten studeren, waardoor de student het gevoel heeft niet te mogen falen.'

Nadine herkent zich in dat beeld. 'Mijn ouders betalen mijn studie en mijn huur. Ze hebben een enorm offer gebracht door mij te laten studeren in Wageningen. Dus ik werkte ontzettend hard.' Alles stond in het teken van Nadine's studie. Ze studeerde iedere dag, doordeweeks en in het weekend. 'Ik wilde niet alleen mijn vakken halen, maar ook goede cijfers. Als ik door mensen werd uitgenodigd zei ik altijd: "Sorry, ik heb het te druk".'

Ook voor Nhan was het papiertje het allerhoogste doel.

Nhan Tran Van: 'De druk was zo hoog dat ik 's nachts urenlang wakker lag.'

Nadine Tchetkoua Wacka: 'Als ik 's ochtends naar de universiteit ging was het donker, en als ik weer naar huis ging, was het ook donker. Ik werd er depressief van.'

Hij weigerde terug te keren naar Vietnam zonder diploma. 'Iedereen zou me uitlachen. De druk was zo hoog dat ik 's nachts urenlang wakker lag. Overdag was ik dan te moe om me te concentreren.'

SNEEUW, WIND, KOU

De meeste buitenlandse studenten komen uit warmere streken dan Nederland. Het kille klimaat speelt hen parten. Nhan: 'Het is lastig om contact te maken met andere studenten als het regent of koud is. Mensen willen zo snel mogelijk naar huis. Meer dan een "Hoi, hoe gaat het?" kan er niet vanaf.' Met zijn huisgenoten had Nhan in het begin weinig contact. Ze spraken elkaar af en toe in de keuken, tijdens het koken. Maar daar bleef het bij. 'Ik zat 's avonds vaak alleen op mijn kamer.'

Nadine werd vaak somber van het gure weer. 'Ik haatte het. De dagen waren zo kort. Als ik 's ochtends naar de universiteit ging, was het donker, en als ik weer naar huis ging, was het ook donker. Ik werd er depressief van. Ik durfde de straat niet op als het gevoren had, omdat ik bang was onderuit te gaan.' Liever bleef ze thuis.

In hun studentenkamer sloeg de heimwee vervolgens toe. Nhan woonde in Vietnam nog bij zijn ouders en zag ze iedere dag. Hij was nooit langer dan een maand weg geweest. 'Ook nu sprak ik ze regelmatig, maar kon ze niet vertellen waar ik mee worstelde. Ze waren al zo bezorgd om me. Bovendien hebben ze zelf geen academische achtergrond, dus ze zouden het niet begrijpen.'

Bij Nadine speelden er andere zorgen mee. Haar vader werd in oktober 2010 ernstig ziek. 'Ik moest constant aan hem denken, kon me niet meer concentreren op mijn stu-

'Ik at alleen maar brood, omdat ik de tijd niet nam om te koken. Maar als je niet goed eet, kun je ook niet functioneren'

die.' Ze wilde graag naar huis om bij haar vader te zijn, maar haar moeder ried het af. 'Ze zei dat ik beter hier kon blijven, omdat ik anders twee weken college miste.' Met tegenzin bleef Nadine in Wageningen.

Nhan overwoog zelfs voorgoed terug te keren naar Vietnam. Van de drie vakken die hij in de eerste periode volgde, wist hij er maar een te halen. Toen hij in de tweede periode weer twee hele zware vakken voor zijn kiezen kreeg, werd het hem te veel. 'Ik had al een mail geschreven aan mijn sponsor, waarin ik vertelde dat ik ermee wilde stoppen. Ik zag het echt niet meer zitten.' Maar toen hij het

moest versturen aarzelde hij. 'Ik dacht; er zijn me al honderden andere internationale studenten voorgegaan. Als het hen is gelukt, waarom zou het mij dan niet lukken?' Het mailtje verdween uiteindelijk in de prullenbak.

Niet alle internationale studenten hebben moeite om hun draai te vinden. De een is wat beter in staat om met veranderingen om te gaan dan de ander. Ouburg: 'Sommige studenten accepteren gewoon dat ze het even moeilijk hebben en dat de omschakeling tijd kost.'

Neem bijvoorbeeld de Indiase Satya Sriram Valluri (24), tweedejaars masterstudent Food Technology. 'Naar Nederland komen voelde heel raar, ik was nog nooit in het buitenland geweest en de Nederlandse cultuur is zo anders.' Maar Satya besloot dat deze wereld nu zijn nieuwe thuis was. 'Je krijgt niet vaak de kans om in het buitenland te studeren.' Bovendien wist hij dat als hij dit zou halen, het voor hem makkelijker zou zijn om in India carrière te kunnen maken.

Dat neemt niet weg dat ook Satya moeilijke momenten kende. Zo haalde hij zijn eerste vakken niet ('Ik was in shock, ik had nog nooit onvoldoendes gehaald!') en voelde hij zich in het begin vaak alleen. 'Tijdens de AID ontmoette ik allemaal toffe mensen en ik was constant bezig. Dat veranderde toen de colleges begonnen, omdat iedereen zijn eigen weg ging. Toen kreeg ik heimwee.'

Satya's extraverte karakter sleepte hem erdoorheen. 'Ik nodigde mensen uit om samen te eten of voor een drankje, ik deed mee aan activiteiten van ISOW en IxESN en ik

Satya Sriram Valluri:
‘Mijn ouders zijn bang dat ik een beetje té Nederlands word.’

‘Naar Nederland komen voelde heel raar, ik was nog nooit in het buitenland geweest en de Nederlandse cultuur is zo anders’

BUDDY FAMILIES

Bij de universiteit doen verschillende partijen van alles om de studenten zich snel thuis te laten voelen; het Student Service Center, studieadviseurs, studieverenigingen en studentenverenigingen als IxESN en ISOW. Ze lichten de studenten voor over wat ze kunnen verwachten, over alle mogelijkheden die er zijn, maar ook over de noodzaak om zelf initiatief te nemen.

In december kreeg IxESN 25.000 euro van het Wageningen Alumni Fonds voor haar *buddy programme*, als prijs voor het ‘beste idee om het interculturele studentenleven te bevorderen’. In het *buddy programme* wordt een groep internationale studenten gekoppeld aan een paar Nederlandse studenten in ‘Buddy Families’, die ook na de introductietijd blijven bestaan. De

Nederlandse studenten helpen de buitenlandse student met allerlei praktische zaken, maar de familie gaat ook samen naar feestjes en etentjes. Het onderlinge contact helpt de internationale student om zich sneller thuis te voelen. Bovendien bevordert het de integratie tussen Nederlandse en internationale studenten.

ging sporten bij De Bongerd. Ook schreef ik voor het krantje van de studievereniging. Zo hield ik de eenzaamheid tegen.’

Andere mensen hebben wat meer ondersteuning nodig. En die heeft de universiteit volop. Studieadviseurs helpen bij de studieplanning, als je persoonlijke problemen hebt zijn er decanen en studentpsychologen, en mis je het ‘familiegevoel’ dan zijn er gastgezinnen en buddy-programma’s. Maar studenten moeten zelf het initiatief nemen om hulp te zoeken. En dat is voor sommigen toch lastig.

STUDENTPSYCHOLOOG

Nhan en Nadine hebben uiteindelijk wel de stap gezet. Nhan ging langs bij zijn studieadviseur, die hem vertelde welke vakken hij het beste kon volgen. Zijn herexamens liet hij voorlopig voor wat ze waren. ‘Ik moest me focussen op het hier en nu,’ vertelt Nhan. ‘Die herexamens kon ik ook in de zomer doen.’ De nieuwe werkhouding wierp z’n vruchten af. In de derde periode volgde hij twee vakken die hij allebei haalde. ‘Dat gaf mij het vertrouwen dat ik wel zou redden.’

Nadine werd door haar studieadviseur doorverwezen naar de studentpsycholoog. Die deed Nadine beseffen dat ze de lat veel te hoog voor zichzelf had gelegd, en dat haar hersens ook rust nodig hadden. ‘Zij wees me op dingen waar ik zelf nog niet aan gedacht had. Ze dwong me bijvoorbeeld om beter te eten. Ik at alleen maar brood, omdat ik de tijd niet nam om te koken. Maar als je niet goed eet, kun je ook niet functioneren.’ Ze spraken af dat Nadine een keer in de week een vriend of vriendin zou uitnodigen om samen te eten. Zo at ze goed en bouwde ze tegelijk een sociaal leven op.

Het gaf haar de energie die ze nodig had. ‘Het was zó gezellig. Het voelde heerlijk om even de studie te vergeten. En het leuke was, dat het leren me daarna ineens veel beter afging. Mijn hoofd voelde niet meer zo zwaar aan en ik kon me beter concentreren.’

Het studiesucces van internationale studenten wordt niet centraal bijgehouden, maar uit onderzoek van enkele jaren geleden blijkt dat de meeste internationale studenten hun studie ondanks alle problemen op tijd weten af te ronden. Van de niet-westerse studenten haalt zelfs 80 procent binnen twee jaar het diploma. ‘Natuurlijk speelt druk van buitenaf mee bij het tijdig afstuderen,’ verklaart Ouburg de hoge cijfers. ‘Maar studenten realiseren zich zelf ook dat het veel voor ze betekent als ze de studie afmaken. Wageningen staat goed aangeschreven, dus ze zijn bij terugkomst verzekerd van een goede baan en een goede toekomst voor zichzelf en hun familie. Ze hebben een enorme interne drang om het te halen.’

Nhan, Nadine en Satya zijn inmiddels helemaal gewend aan hun Nederlandse leven. Sterker nog, ze willen best langer blijven. Nhan denkt na over een tweede studie en Nadine gaat op zoek naar een PhD-plek wanneer ze haar masterthesis heeft ingeleverd. Satya maakt tegenwoordig een afspraak met zijn ouders wanneer hij met ze wil skypen. ‘Daar stonden ze wel raar van te kijken. In India bel je gewoon op, zonder afspraak. Ze zijn een beetje bang dat ik te Nederlands word!’ **📍**

UIT DE GROND GESTAMPT

Beijing vroeg aan DLO om een agrarisch stadsdeel te ontwerpen met glastuinbouw, landbouw en groen voor 60.000 bewoners. Het plan moest in vier maanden af.

Vergeet het Westland, vergeet de Betuwe. Daar begon het met een enkele tuinder en had honderd jaar de tijd om te groeien tot de bedrijvigheid van nu. Beijing wil vanaf *scratch* een combinatie van Westland en Betuwe neerzetten, plus woningen voor de 60.000 mensen die er gaan werken.

Het plan volgt uit de ambitie om meer voedsel zelf te produceren. Beijing telt zo'n 20 miljoen mensen voor wie vrijwel al het benodigde fruit, groente, zuivel en vlees 's nachts wordt aangevoerd. In de winter kost het tot vijf dagen om verse groenten vanuit Zuid-China naar de Chinese hoofdstad te brengen. Dat is een enorme dagelijkse logistieke operatie. Ook willen de Chinezen de herkomst van hun voedsel kunnen nagaan. Na het schandaal van de met melamine vervuilde babymelk is het vertrouwen in de voedselveiligheid laag.

ECOVALLEI

Beijing gaat daarom een compleet stadsdeel inrichten met kassen, akkers en boomgaarden. Er komen 60.000 mensen te wonen die het fruit en groente voor de inwoners van Beijing moeten gaan produceren. De burgemeester van Beijing heeft daartoe een gebied van drie bij drie kilometer aangewezen op veertig kilometer ten zuidoosten van het centrum.

Deze zogeheten *Eco Valley* wordt ontwikkeld door Cofco, een Chinees voedingsbedrijf dat in grootte vergelijkbaar is met Unilever. Cofco vroeg Wageningen UR om een plan te maken. Het bedrijf wilde weten welke groentes en fruit er geteeld kunnen worden, gelet op klimaat, grond-

FOTO: ARUP

Impressie van kassen en landbouw in de nieuwe *Eco Valley* in Beijing. Het agrarisch stadsdeel moet een voorbeeld worden voor andere regio's in China.

stoffen en afzetmarkt. En: hoe zet je die kassen en akkers op? Hoe borg je dat telers voldoen aan de standaarden voor pesticiden, mest en CO₂-uitstoot? Ook moet *Eco Valley* een interessante leefomgeving worden voor 60.000 mensen.

Het advies is inmiddels aan Cofco uitgebracht. Dat bestaat uit het ontwerp van een kascomplex voor de teelt van tomaten, paprika, komkommer en aubergine. Kolen blijken geschikte groenten voor open teelt. Voor de bewoners lijkt een combinatie van oerbos, een parkachtig landschap en enkele tuinen het best. **Gaby van Caulil**

'EEN BIJZONDERE OPDRACHT'

'Voor Wageningen UR was dit in meerdere opzichten een bijzondere opdracht', vertelt projectleider Willie van den Broek. Zo sprak Cofco een veelheid van Wageningse expertises aan. Van den Broek schakelde experts in van het LEI, Food & Biobased Research, Praktijkonderzoek Glastuinbouw, PRI, Alterra, Van Hall Larenstein en het eigen WUR-office in Beijing. Ook wilde Cofco flexibel zijn, en niet, zoals in het westen gebruikelijk is, alles vooraf in contracten dichttimmeren. Dat bleek weleens lastig, bijvoorbeeld toen Cofco halverwege aangaf geen potplanten maar open-teeltbloemen te willen. Van den Broek: 'Dan stap ik naar een andere *business unit*, inclusief budget. De eerste *business unit* heeft echter begroot en het risico genomen. De tweede unit heeft de opdracht niet ingepland, maar moet deze dan uitvoeren.'

De Wageningse kracht, beschikken over een veelzijdige expertise, is zo in de praktijk ook wel eens lastig, aldus Van den Broek. 'Temeer omdat het allemaal erg snel af moest. In november hebben we een offerte uitgebracht, in december kregen we de opdracht en in maart moest het af zijn.'

Ook was er continu een projectleider bij Cofco. Van de Broek en mede-projectleider Xiaoyong Zhang, consumentenonderzoekster bij het LEI, gingen om de beurt twee weken naar Beijing. 'Dat heeft goed uitpakkt, je krijgt beter en sneller inzicht in hun wensen en achterliggende gedachtes. Zeker omdat Cofco ook nog niet precies wist wat ze wilde. Uit eerdere projecten hebben we geleerd dat het werken op afstand met het opleveren van tussenrapportages toch vaak nog misvattingen oplevert.'

HALVERWEGE

Zo ziet Orion er uit vanuit een hijskraan op zestig meter hoogte. Het nieuwe onderwijsgebouw telt nu vier van de acht verdiepingen. De blauwe rechte hoeken zijn dan ook geen zonnepanelen. Het zijn stalen golfplaten waarop vloerverwarming komt te liggen: de slangen aan de rechterzijde. In de opening links zie je het plafond van de grote, half-ronde collegezaal. Het eerste college zal in september 2013 worden gegeven. GVC / foto GVC

Met een glimlach de

Van hoogleraar tot aio, medewerkers van de Wageningse universiteit fietsen tienduizenden euro bij elkaar voor kankerbestrijding tijdens de Alpe d'HuZes. Ze zijn nu vooral bezig om geld binnen te halen. 'Ik realiseerde me niet dat we er zoveel tijd mee kwijt zouden zijn. Maar het voelt goed om te doen.'

tekst: Alexandra Branderhorst

Veel deelnemers hebben persoonlijk met kanker te maken en geven er op deze manier een positieve draai aan. Dat is heel speciaal om mee te maken', vertelt Harma Berends, aio bij de leerstoelgroep Diervoeding en initiatiefnemer achter het Wageningse Zodiacteam voor de Alpe d'HuZes 2012. Berends was vorig jaar als vrijwilliger bij de Alpe d'HuZes, om haar vriend te ondersteunen. Hij fietste, met duizenden anderen, geld bijeen voor de strijd tegen kanker. Het streven is om zes maal de Alpe d'Huez op te fietsen, een klim van 1070 hoogtemeters. In totaal is dat 6500 hoogtemeters op één dag, vergelijkbaar met twintig keer de Eiffeltoren be-

klommen, maar dan op de fiets. De opbrengst, in 2011 20 miljoen euro, gaat naar KWF kankerbestrijding.

ELFSTEDENTOCHT

Geïnspireerd door het sportieve liefdadigheidsevenement zocht Berends collega's om een team mee te vormen. Nadat de aio in haar eigen leerstoelgroep Diervoeding enkele bereidwilligen had gevonden, klopte ze aan bij de leerstoelgroep Fokkerij en Genetica. Johan van Arendonk is de hoogleraar van die groep. Die weet zich nog goed het moment te herinneren dat Berends hem aansprak over het project. 'Het enthousiasme straalde van haar gezicht', zegt hij. De hoogleraar, een doorgewinterde fietser, zei direct 'ja' en regelde meteen ook de deelname van collega's en fietsmaatjes Henk Bovenhuis en Piter Bijma, met wie hij regelmatig routes als de Elfstedentocht (230 km) fietst.

Inmiddels acht deelnemers sterk, sloot het Zodiacteam zich aan bij de 'BIG Challenge', een initiatief van varkenshouder Herman Houweling, die zelf aan kanker is bezweken. Dit jaar fietsen 185 mensen uit de veehouderijsector mee in de Alpe d'HuZes met als doel 1 miljoen euro in te zamelen. Het Wageningse team draagt daar 40.000 euro aan bij. BIG Challenge ondersteunt de teams met tips, lezingen en gezamenlijke training.

COOL COWS

Financieel gaat het goed, er is al meer dan 30.000 euro aan geld en toezeggingen binnen. Diverse leerstoelgroepen, medewerkers van Wageningen UR, de directie van ASG en de raad van bestuur doneren ongeveer 10.000 euro. 'We dragen Wageningen UR natuurlijk ook uit', verklaart Van Arendonk. 'Vanuit de sector vinden ze het leuk dat Wageningen meedoet.' Bedrijven uit de veehouderijsector schenken dan ook gul aan het team.

Spinningmarathons in de Bongerd en fitnesscentrum Enjoy leverden meer dan 4000 euro op.

berg op

Berends en consorten hebben bovendien allerlei creatieve manieren bedacht om euro's te vergaren. Zo gaan de T-shirts met de opdruk 'varkens/chicks/cows are cool' als zoete broodjes over de toonbank. Op het lustrumfeest van studievereniging de Veetelers werden snacks verkocht en de opbrengst van de rodeostier was eveneens voor de Alpe d'HuZes.

Spinningmarathons in de Bongerd en fitnesscentrum Enjoy leverden meer dan 4000 euro op. In het verschiep liggen een preuvement bij Zodiac en We-day. Op de jaarlijkse sportdag voor personeel wordt een loterij georganiseerd met het andere team van Wageningen UR, de Wageningse wielrijes (zie kader).

STRIJD

De teamleden besteden wekelijks vier tot acht uur aan sponsoractiviteiten en trainen. 'Ik realiseerde me niet dat we er zoveel tijd mee kwijt zouden zijn. Maar ik heb er geen seconde spijt van', zegt Van Arendonk. Overleg vindt regelmatig plaats in werktijd. Van Arendonk: 'Het is heel goed voor de sfeer. Bovendien voelt het goed om te doen. Tien jaar geleden heb ik een zwager waar ik veel mee fietste aan kanker verloren. Eén op de drie mensen krijgt kanker. Dan kun je alleen maar hopen dat het zo vroeg mogelijk gediagnosticeerd wordt.'

Nu het team de meeste sponsoractiviteiten achter de rug heeft en de zomertijd is begonnen, gaan de leden meer trainen, bijvoorbeeld met de Veenendaalomloop van 135 kilometer. 'De Alpe d'Huez is behoorlijk steil, dat begint meteen met 11 procent. Die voortdurende druk op je benen kun je hier niet trainen. Je hebt vooral duurvermogen nodig. Daarom gaan we binnenkort een rondje IJsselmeer fietsen van 360 kilometer', zegt teamgenoot en universitair docent Piter Bijma.

Berends is niet zo'n gepokte en gemazelde fietser als de drie mannen van Fokkerij. 'Ik heb weleens wat tochten gedaan, maar niet zo fanatiek als nu', vertelt ze. Het is volgens haar nog maar de vraag of alle acht teamleden er straks in slagen zes keer de berg op te fietsen. 'Dat hangt ook van de weersomstandigheden af, het is belangrijk dat het niet regent', stelt Bijma. Teamcaptain Berends gaat het volgens hem wel redden. 'Indien nodig gaan we je duwen', zegt hij beslist. Berends hoopt dat hij gelijk heeft. Als vrijwilliger is ze vorig jaar al één keer de berg opgefietst. 'Langs de hele route staan mensen die je aanmoedigen, je wordt zo omhoog geschreeuwd. Dat is hartstikke mooi, je rijdt met een glimlach omhoog', herinnert ze zich. ⑥

De fietsende dierwetenschappers. Precies in het midden Harma Berends, geheel rechts Johan van Arendonk en in blauw shirt Piter Bijma.

NOG EEN WAGENINGS TEAM

Ook de voedingswetenschappers hebben een team, de Wageningse wielrijes. Ze verloren een collega aan kanker. Bij de afdeling Humane Voeding werd Lidwien van der Heyden vorig jaar ziek. Ze had kanker en overleed binnen zes weken. 'Lidwien werkte hier al lang en was het hart van de afdeling', zegt onderzoeker Renate Winkels. Winkels nam het initiatief om een team op te richten. 'Als het zo dichtbij komt, realiseer je je dat er nog steeds heel veel onderzoek nodig is.' De betrokkenheid heeft ook een vakinhoudelijke

kant. Enkele onderzoeksprojecten van de leerstoelgroep Voeding en Kanker krijgen medefinanciering via Alpe d'HuZes. 'Daarom is het leuk om te laten zien dat onderzoekers zelf ook meefietsen', vindt Winkels. Het voedingsteam telt vier hoogleraren, namelijk Ellen Kampman, Frans Kok, Kees de Graaf en Renger Witkamp. Een ander teamlid is net hersteld van borstkanker. De meeste teamleden fietsen twee keer de berg op. 'De meesten van ons zijn geen wielrenners. Twee keer fietsen is dan al een uitdaging.' Ruim 15.000 euro van de

20.000 euro waar het team op mikt voor de Alpe d'HuZes, is binnen, dankzij het departement Agrotechnologie & Voedingwetenschappen (WU) en de levensmiddelenindustrie. Op de agenda staan verder nog een kindersurvivalmiddag, een diner bij het Rijn IJssel College en de gezamenlijke loterij met het BIG Challenge team op We-day. Op 11 april om 20 uur is er in Forum een debat over voeding en gedragsverandering na kanker met professoren Jaap Seidell (VU), Ellen Kampman en Kees de Graaf. Donaties welkom.

Natuur bedrijven

De natuur moet steeds meer haar eigen broek ophouden. De nieuwe natuurbeheerder is daarom een ondernemer. Opgeleid in Wageningen. Op safari in Europa? Waarom niet? We kunnen nog wel wat leren van Afrika.

tekst: Roelof Kleis

Zittend op het terras van The Chief's House in Kenia is het leven best goed te doen. Dit is dus wat ze een kamer met uitzicht noemen. Aan je voeten ligt 8000 hectare Afrikaanse wildernis. Oké, het kost wat: achthonderd dollar per nacht. Machiel Lamers, universitair docent milieubeleid, heeft er een nachtje doorgebracht. 'Maar wel tegen de *residents rate* van 250 dollar hoor', benadrukt hij. 'Het ziet er echt fantastisch uit. Je zit op een berg met uitzicht op een vallei. Een stijlvolle lodge voor jezelf, eigen personeel, een zwembad. En de olifanten zie je zó voorbij lopen.'

The Chief's House is een van de lodges van The Sanctuary at Ol Lentille, die volgens de ronkende tekst op de website het luxueus vakantie vieren in Kenia naar een nieuw niveau tillen. De middag voor de luxe overnachting was Lamers te gast bij de plaatselijke Maasai-gemeenschap - het contrast kon niet groter zijn. Maar dat is dus wel precies waar het om draait bij dit soort natuurbeheerbedrijven. Lamers: 'Natuur voor de rijken van deze wereld, om geld te genereren voor de armsten der aarde'.

Lamers doet samen met buitengewoon hoogleraar René van der Duim (Toerisme en duurzame ontwikkeling) en Jakomijn van Wijk (Maastricht School of Management) onderzoek naar het reilen en zeilen van ondernemingen als The Sanctuary at Ol Lentille. Projecten in Kenia waarbij toerisme gekoppeld wordt aan natuurbeheer in een eendrachtige samenwerking tussen ngo's, de lokale bevolking en privé-investeerders. De investeerder brengt geld mee, de lokale bevolking grond en de ngo de wens om de natuur op die grond te beschermen en behouden. De winst wordt onderling verdeeld. Een potentiële win-win situatie.

NATUURONDERNEMER

Kernvraag bij dit soort ecotoeristische projecten is volgens Lamers: hoe creëer je waarde uit natuur? 'Hoe benut je de waarde die in wilde natuur zit, zonder die natuur om zeep te helpen? Hoe zorg je ervoor dat mensen aan natuur verdienen en tegelijkertijd die natuur beschermen?' En

dat is precies de vraag waar ook de Nederlandse natuurbescherming voor staat. Door een terugtrekkende overheid moet de natuur steeds meer haar eigen boontjes doppen. 'Het beleid van de overheid is: ga op zoek naar een ander verdienmodel', drukt VHL-docent Judith Jobse (Tropische Bosbouw en Natuurbeheer) het uit. 'De natuurbeschermer wordt ondernemender, wordt zelfs ondernemer.' Jobse is de initiatiefnemer van een onderwijs- en onderzoeksproject waarbij het draait om dit soort nieuw natuurondernemerschap. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de stichting *Rewilding Europe*.

Want waarom helemaal naar Afrika voor een beetje wildernis? Dat kan in Europa ook. *Rewilding Europe* wil nog voor het einde van dit decennium tien compleet nieuwe wildernissen maken in Europa. Grote gebieden van elk honderdduizend hectare in met name Oost-Europa en op de grens van Spanje en Portugal. Verlaten agrarische gronden die op dit moment liggen te verpauperen. Europa

'De kunst bij nieuwe verdienmodellen is: hoe komt een deel van het geld dat je verdient in de natuurbescherming terecht'

krijgt door een veranderende landbouwpolitiek steeds meer van dit soort verlaten gebieden. Gebieden die volgens hoogleraar Van der Duim liggen te wachten op nieuwe economische dragers. Duurzaam toerisme is zo'n mogelijk drager.

De link tussen de Europese wildernisbouwers en Wageningen UR ligt bij Wouter Helmer. De directeur van stichting ARK en *Rewilding Europe* is erelector bij VHL. Hij inspireerde Jobse tot een mooi project. Want die nieuwe natuurondernemer moet je wel opleiden. Samen met onder meer Van der Duim wordt daar nu werk van gemaakt. 'Dit is nou een mooi voorbeeld van hoe de samenwerking tussen VHL en de universiteit in de praktijk kan gaan', vindt Van der Duim. 'Tot voor kort kenden we elkaar al

De Voi Safari Lodge in Kenia maakt natuurschoon te gelde.

leen als naam op een lijstje mensen waar je nog eens contact mee moest leggen. Nu zien we elkaar bijna wekelijks. Zo gaat dat. Samenwerking ontstaat doordat je elkaar op thema's treft waar je beiden iets mee hebt.'

De eerste stapjes naar die nieuwe natuurondernemer zijn inmiddels gezet. Sinds vorige maand draait Van der Duim met een aantal collega's een nieuwe bachelor minor Tourism, Conservation and Development. Ook VHL-studenten doen daar aan mee. VHL en Helicon – de derde onderwijspartner in het project – gaan daarnaast nieuwe onderwijsmodules ontwikkelen gericht op het ondernemerschap in natuur. Studenten van de drie instellingen zullen onderzoek doen en stage gaan lopen bij projecten van *Rewilding Europe* of ARK, die vergelijkbare projecten in Oost-Europa uitvoert. De eerste student gaat binnenkort naar Western Iberia, één van de beoogde nieuwe wildernissen op de grens van Spanje en Portugal. Van der Duim: 'Die gaat uitzoeken wie de eigenaren zijn van die gronden en wat ze daar mee willen. Een prachtige case voor het onderwijs.'

GELD VERDIENEN

Het natuurondernemen staat nog in de kinderschoenen. Net als de nieuwe Europese wildernis. De Europese *Serengeti* ligt nog op de tekentafel. En studenten die zelf daadwerkelijk ondernemingen starten is nog toekomstmu-ziek. 'Maar het maken van businessplannen is uitdrukke-

lijk wel de bedoeling', zegt Van der Duim. Want daar gaat het toch uiteindelijk allemaal om: geld verdienen aan de natuur en voor de natuur. Misschien door lodges te exploiteren zoals in Afrika. Jobse: 'Maar je kunt ook denken aan de re-introductie van grote grazers, de oogst van wild vlees, streekproducten of de jacht. In veel gevallen zal dat gekoppeld zijn aan toerisme. Maar afhankelijk van het gebied is van alles mogelijk.'

Ook dichterbij huis is behoefte aan die nieuwe natuurondernemer. 'De schaal van *Rewilding Europe* is groot. Maar de filosofie is op meerdere plekken en schalen toepasbaar', vindt Van der Duim. 'Ook in ons land hebben we ongelooflijk behoefte aan nieuwe verdienmodellen. De kunst daarbij is: hoe komt een deel van het geld dat je verdient in de natuurbescherming terecht.'

De studie naar de projecten in Kenia laat zien dat dat niet zonder slag of stoot gaat. De projecten creëren bijvoorbeeld sociale ongelijkheid, doordat de een beter in staat is te profiteren van de nieuwe situatie dan de ander. Waar geld te verdelen valt, komen bovendien fraude en corruptie om de hoek kijken.

Maar Lamers ziet ook veel goede ontwikkelingen. Veel van het verdiende geld wordt besteed aan onderwijs en gezondheidszorg. Daarnaast worden lokale hospitaaltjes gebouwd en levert het toerisme nieuwe banen op die niet met de veeteelt samenhangen. Maar bovenal: de natuur is er goed mee. **R**

PROMOVEREN makkelijker maken?

Promovendi doen te lang over hun promotie. Vijf jaar gemiddeld in Nederland, in Wageningen 5,1 jaar. Een op de drie maakt het überhaupt niet af. Daar moet wat aan gebeuren, vindt de Groningse rector Elmer Sterken. Desnoods door minder hoge eisen te stellen aan een deel van de promovendi of door het programma te verkorten. Is dat een goed idee, of degradeert het de titel?

tekst: Joris Tielens / tekening: Kito

Stefan Metz

Voorzitter Wageningse promovendiraad (verwacht in maart 2013 na vier jaar te promoveren)

‘Het vereenvoudigen of het verkorten van een promotietraject lijkt me absoluut geen goed idee. In onze kenniseconomie moet je wetenschappers in opleiding juist ruimte geven tot ontplooiing, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige onderzoekers. Een promotietraject is in Nederland de hoogste vorm van opleiding, dat is nu eenmaal niet voor iedereen weggelegd. Dat kandidaten afvallen is daar een logisch gevolg van. **Het traject vergemakkelijken zou de doctorstitel degraderen en de status van Nederlandse promovendi aantasten.** Als promovendi er te lang over doen, dan moet er misschien maar een strengere aanstellingsnorm komen.’

Prof. Martin Kropff

Rector magnificus van Wageningen University (deed eind jaren tachtig in vier jaar zijn promotieonderzoek naast zijn baan als docent bij de leer-stoelgroep theoretische teeltkunde)

‘Vijf jaar gemiddeld is te lang voor een fulltime promotiestudie waarvoor vier jaar financiering beschikbaar is. Maar het beeld is wat vertekend, omdat veel promovendi een baan krijgen vlak voordat ze klaar zijn met hun proefschrift, waardoor het soms nog lang duurt voordat de kandidaat in de aula staat. De kwaliteitseisen moe-

ten niet veranderen. Van die kwaliteit moet je op aan kunnen. Wel is efficiënte en effectieve begeleiding belangrijk. In Wageningen wordt gerichte coaching gegeven waar veel tijd en energie in gaat zitten door de begeleiders en de onderzoekscholen. In de onderzoeksscholen leren de promovendi ook veel van elkaar. Kandidaten worden steeds serieuzer geselecteerd. Enkele jaren geleden hebben we al besloten een go/no-go moment na één jaar in te stellen en dat blijkt goed te werken.’

Dr. Nick den Hollander

Promoveerde deze week na twaalf jaar (bij Martin Kropff), werkt inmiddels bij NWO

‘Ik heb het promotietraject naast mijn nieuwe baan afgemaakt, en daar ben ik best trots op. Promovendi zijn belangrijk voor de wetenschap in Nederland. Binnen de EU zijn er verschillen, in sommige vakgebieden in Duitsland is het makkelijker. Bij ons zijn promovendi vaak in loondienst, in het buitenland hebben ze vaak een beurs als student.

Minder hoge eisen stellen lijkt me onverstandig. Enkele hbo-opleidingen zijn in het nieuws geweest omdat ze te makkelijk diploma's gaven. Door sommigen wordt nu, als dat politiek handig uitkomt, beweerd dat overal in het hoger onderwijs te gemakkelijk diploma's gegeven worden. Dat is niet waar, maar dat beeld moet je niet bevestigen.

We moeten laten zien dat we in de wetenschap de standaard hoog houden.’

Dr. Luc van Hoof

Manager bij Imares en onderzoeker bij leerstoelgroep Milieubeleid (werkte twee jaar een dag in de week aan zijn proefschrift)

‘Ik deed al tien jaar onderzoek in de visserijwereld. Die ervaring heb ik gebruikt voor mijn proefschrift. Dat is een heel andere situatie dan wanneer je net afgestudeerd bent. Je moet goed kijken waarom iemand wil promoveren en daar moet je maatwerk op toepassen. Dan is het prima als dat voor sommigen wat meer tijd vraagt. **Maar als het er niet in zit, moet je er op tijd mee stoppen.** Bij de leerstoelgroep Milieubeleid hebben we veel aandacht voor het go of no-go moment na één jaar. Misschien moet je dan nog kritischer zijn.’

Wilma van Esse

Promovendus laboratorium voor biochemie, is bijna vier jaar bezig en heeft nog een half jaar nodig

‘De lat lager leggen zou de titel devalueren. Het gaat om kwaliteit en niet kwantiteit. De vuistregel is vier publiceerbare hoofdstukken. Maar dat is een vaag begrip. Publicaties hebben een verschillende impactfactor en onderzoek met een hoge impact kan meer tijd kosten. **Een promovendus die een artikel in Science publiceert, hoeft toch niet per se drie andere publicaties te hebben om te promoveren?** Als een promovendus er langer dan vier jaar over doet hoeft dat volgens mij geen probleem te zijn. Beter goed dan half werk, beter iets meer tijd erin steken dan het afraffelen. Maar wel met een zeker realisme.’

Dr. Klaas Bouwmeester

Onderzoeker laboratorium voor Fytopathologie, deed 6,5 jaar over zijn promotie

‘Ik kan me voorstellen dat een rector denkt aan de getallen. Zoveel promoties betekent zoveel euro aan inkomsten, als het langer duurt dan is dat verlies. Aio's vormen een markt waar je bedrijfsmatig over kunt denken. Maar tegelijkertijd is de promotie een opleidingsplek voor wetenschappers. In onze leerstoelgroep is het niveau hoog, van een promovendus wordt terecht verwacht dat ze een behoorlijk boekje maken. Over het algemeen kunnen de eisen nog wel hoger. Het moet geen doordraaifabriek worden. **Misschien is de oplossing een strengere selectie van kandidaten en meer begeleiding.**’

VSNU

De VSNU laat in een verklaring weten:

‘De rectoren van de Nederlandse universiteiten hebben hier op 14 maart over gesproken. De universiteiten veranderen de eisen voor de promotie niet, maar gaan de begeleiding van de promovendi intensiveren, ze gaan meer maatwerk in de promotietrajecten bieden, en de kwaliteit wordt beter gewaarborgd. Aan de eindtermen voor de promotie verandert niets, die zijn voor iedereen gelijk, maar de weg daarheen kan en moet ook grotere verschillen gaan vertonen. De rectoren willen de promotie veel meer als een opleidingstraject zien dan als een onderzoeksaan.’

BOEKEN LEES JE MAAR IN HET CAFÉ

Niks 'Ssssst...' van een bestrafende bibliothecaresse. *Quiet is the new loud baby!* Popcultuur Wageningen trekt elke maand de bibliotheek vol met haar succesvolle concertreeks.

Mart Schellekens, Lieuwe Brouwer en Marijn van der Meij zochten ruim een jaar geleden een nieuw podium voor luistermuziek. Dat vonden ze op een niet erg voor de hand liggende plek: de Wageningse bibliotheek. Singer/songwriter of *shoegaze*, alles kan, zolang het maar in de schemerlampsfeer van de bieb past. Ook nu het nieuwtje er inmiddels af is blijft het publiek toestromen. Sterker nog, de concerten worden steeds beter bezocht, zo blijkt ook weer bij het concert van 29 maart. Voordat de band begint te spelen schuiven we even aan bij de verantwoordelijke trojka.

Waarom kiezen jullie voor de bieb en niet een gezellig café?

Marijn: 'In het café gaat het toch vaak meer om het bier dan de muziek. Nou, niet altijd natuurlijk, maar rustige muziek komt hier veel meer tot zijn recht.'

Mart: 'Mensen hebben hier echt aandacht voor de muziek. Singer/songwriters hebben in de kroeg vaak moeite om boven het geluid uit te komen.'

Marijn: 'Veel bands vinden het echt een gave ervaring om hier te spelen. We krijgen zelfs mailtjes of ze in de bieb mogen optreden.'

Hadden jullie verwacht dat het zo'n succes zou worden?

Lieuwe: 'Dat het zo consequent goed gaat hadden we niet verwacht. Van de andere kant: het is donderdagavond en de toegang is gratis, dus waarom zou je niet komen?'

Vlnr: Marijn, Lieuwe en Mart.

Wat wil Popcultuur Wageningen bereiken?

Lieuwe: 'Meer popmuziek, meer optredens, meer creatieve bands in Wageningen krijgen. We richten ons daarbij vooral op studenten.'

Mart: 'Onze niche is de alternatieve popscene, geen plat vermaak zoals bij de studentenverenigingen.'

Lieuwe: 'misschien is plat niet helemaal het goede woord.'

Mart houdt vol: 'Van mij mag je het er in zetten.'

Hoe staat het met de popcultuur in Wageningen? Bruist het van het leven of is er niet veel te doen?

Mart: 'Er gebeurt veel in Nederland, óók in Wageningen, maar de bands zijn hier eilandjes die niet echt samenhangen.'

Marijn: 'Er is hier niet echt een scène zoals in Utrecht of Nijmegen. Goede bands verhuizen vaak snel daarheen. Wageningen ligt een beetje in de periferie.'

Lieuwe: 'Eigenlijk is het waar-

deloos dat een studentenstad als Wageningen geen poppodium heeft. Sinds Unitas weg is, is er eigenlijk niets in de hele omgeving.'

Marijn: 'Temeer omdat er wel belangstelling voor is. Kijk maar naar de bibliotheekconcerten, we trekken meer publiek dan bekende schrijvers.'

De concerten zijn gratis, maar bands moeten betaald worden.

Wie is jullie suikeroom?

Lieuwe: 'De bieb betaalt ons hiervoor. Die wil graag regionale cultuur stimuleren en wij zorgen

gaan we voor het eerst met de pot rond. 'Dan kunnen we misschien af en toe ook wat duurdere bands neerzetten.'

Wat voor soort muziek zoeken jullie voor deze concerten? Kunnen we ook metal verwachten?

Lieuwe: 'We mikken vooral op akoestische muziek, maar het belangrijkste is dat het past bij deze ruimte.'

Marijn: 'We hebben wel plannen gehad voor een akoestische metalband, maar dat is er nog niet van gekomen.'

De band van vanavond is 'Eins, twee orchestra'. De zaal zit vol en het publiek moet zelfs op de trappen gaan zitten. Op de balie waar normaal boeken worden uitgeleend, staat nu het bier klaar. De zanger ziet er met zijn baard, strakke broekspijpen en platgekamde coupe helemaal 'pop' uit. Hij roept verbaasd: 'Wow, we spelen voor een uitverkochte bieb!' **55**

'Onze niche is de alternatieve popscene, geen plat vermaak zoals bij de studentenverenigingen.'

voor de organisatie en het publiek. Daarnaast krijgen we ook nog geld van de provincie.'

Marijn houdt een gouden nijn-tjespaarpot omhoog: 'Vanavond

30 maart 2012

Vaarwel Arion!

De laatste dag dat villa Arion dienst doet als hoofdkwartier van activistisch Wageningen. Studentenvakbond WSO, sinds kort opgegaan in Pulse, coördineerde van hieruit meer dan vier decennia lang de acties, campagnes en voorzieningen die het studentenleven in Wageningen extra jeu gaven. Pulse zet de activiteiten voort vanuit het gebouw met de klok. Wij kijken nog één keer terug op de roemrijke jaren van Arion.

BEGINJAREN

Arion was ooit de woning van dokter Niemeijer. Het pand werd in 1965 gekocht door de Landbouwhogeschool. Wanneer WSO erin kwam? Grappig dat we dat vragen, want hoewel het pand tot voor kort vele kubieke meters aan archiefstukken herbergde, kan niemand precies vertellen wanneer dat was. Kennelijk geeft het opslaan van duizenden formulieren vooral het gevoel van historisch besef... Maar het moet ergens tussen '65 en '69 geweest zijn.

HOOGTEPUNT

Het hoogtepunt van Arion was zonder meer de 'Wageningse Lente' in 1980. Actievoerende studenten hielden toen een maand lang het bestuurscentrum aan het Salvendaplein bezet. De telefoonverbindingen werden afgesloten, maar de bezetters hielden via portofoons contact met Arion. Vanuit de villa werd de actie gecoördineerd en konden, in geval van een dreigende ontruiming, versterkingen worden opgetrommeld.

STUDENTENCULTUUR

De betekenis van Arion reikt verder dan alleen WSO. De grote zaal van Arion kon immers gehuurd worden door elke studentenorganisatie in Wageningen. In het nieuwe onderkomen van Pulse, het gebouw met de klok, is dat niet meer mogelijk.

KAMERBALIE

Veel oud-studenten kennen Arion van de Kamerbalie, zonder meer het meest succesvolle langetermijnproject van de WSO. Tegenwoordig is het een website, maar voorheen was het letterlijk een balie waar vragers en aanbieders door elkaars kaartenbakjes konden grasduinen. De Kamerbalie heeft WSO overigens overleefd en bloeit als nooit tevoren: vorig jaar werden er bijna 800 kamers gevonden via de site.

TELOORGANG

Dat WSO in de loop der jaren aan aantrekkingskracht heeft verloren is bekend. Toch is dat niet de reden van het vertrek uit Arion. Het pand is eenvoudigweg te duur voor de universiteit. Met een hele lijst aan achterstallig onderhoud werd dat probleem steeds nijpender. De isolatie is bijvoorbeeld zo slecht dat sommige ruimtes alleen in de zomer gebruikt kunnen worden. De nieuwe eigenaar (het pand staat inmiddels te koop), zal dus eerst flink aan het klussen moeten. Maar dan heeft hij/zij ook een prachtig onderkomen op een schitterende locatie. Pulse zal er ongetwijfeld nog af en toe met weemoed aan terugdenken. **RG**
Met dank aan Karmijn van den Berg, de laatste voorzitter van de WSO.

WOLLIG

Clemens Oude Groeniger probeert via crowdfunding zijn kudde van 50 Grebbevelschapen uit te breiden tot 275 stuks. De Wageningse hobbyherder wil zijn schaapjes op het droge. Kosten: 100 euro per schaa. Opbrengst: 120 euro. Te besteden aan lamsvlees, viltworkshops en dergelijke. Een wollig verhaal? Zie www.grebbeveld.nl. Het eerste schaa is over de dam: de Wageningse burgemeester Geert van Rumund. Wie volgt?

EI

In mei legt bijna geen vogel meer een ei. Slechts vijf procent van de vogels legt het eerste ei in mei. Dat blijkt uit de Eilegkalender op www.natuurkalender.nl. De kalender voorspelt van 35 soorten de verwachte eileg. Hij wordt dagelijks bijgesteld op grond van de weersverwachting. De initiatiefnemers claimen een nauwkeurigheid van vijf dagen. En de vroegste vogel is? De bosuil.

Get Connected met de AID

De voorpret voor de *Annual Introduction Days* kan nu echt beginnen. Vorige week lanceerde het bestuur het thema en de inschrijving van mentoren is geopend.

De ochtend na het feest in de Junushoff stroomden de eerste inschrijvingen al binnen, vertelt AID-bestuurslid Sara de Groot. 'Het systeem voor de inschrijving is dit jaar veranderd ten opzichte van vorige jaren. Eerst was het gewoon wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Dat vonden we niet eerlijk. Bovendien was de druk op het systeem te groot als veel mensen tegelijkertijd onze site bezochten. Daarom hebben we nu een lotingsysteem. De

aanmeldingen komen veel gelijkmatiger binnen.'

De teller staat momenteel op 55 koppels voor de bachelorgroepjes en 7 voor de mastergroepjes. 'De inschrijvingen voor de masterstudenten gaat nu al beter dan vorig jaar. We werken samen met IxESN, om meer mentoren te trekken.' Inschrijven als mentor van aankomende bachelorstudenten kan tot en met 10 april, negen uur 's ochtends. De inschrijving voor mastermentoren blijft langer open.

OPTREDEN

De naam van de eerste band die zal optreden tijdens het eindfeest van de AID is bekend. Het is The Hype,

Het AID-bestuur presenteert zich in geel en wit op het lustrumfeest van Veste.

vier jongens die vorig jaar furore maakten bij 3FM Serious Talent. Het thema van de komende AID is *Get Connected*. Daarbij past een AID geënt op sociale media, aldus

Sara. 'We hebben vanaf juni een mobiele site waar iedere student en AID-loper de introductiedagen van minuut tot minuut kan volgen via de *twitterfeed*. LvdN

Marlies Bos (*type linkse plujs*) en Jillis Herweijer (*type rechtse bal*) staan op het gebied van politiek, natuur en studentenleven vaak lijnrecht tegenover elkaar.

ENERZIJDS/ANDERZIJDS

Stelling: Het nut van een stage wordt overschat

FOTOS: BART DE GOUW

MARLIES: Een stage, of die nu in Nederland of in het buitenland is, is een goede mogelijkheid om te ervaren wat je eigenlijk met je studie kan en hoe het werkende leven na je studie zal zijn. Het is ook een voordeel bij sollicitaties als je dankzij een stage duidelijk al wat werkervaring hebt. Verder kan het je helpen bij het bepalen wat voor soort werk je na je studie wilt gaan doen, of misschien wat je juist niet wilt. Zeker in Wageningen, waar alle masters twee jaar duren en er dus genoeg tijd is voor het verdiepen van wetenschappelijke kennis, vind ik het geen goed idee om de stage af te schaffen.

REACTIE JILLIS: Die vier maanden werkervaring is verwaarloosbaar als je gaat solliciteren. Je zult al snel meer werkervaring opdoen. Daarnaast zul je in de masterfase toch wel weten wat voor soort werk je wilt doen, lijkt me. Daar zou een stage niet nodig voor moeten zijn. Juist door dat extra 'Wageningse jaar' kun je je door verdiepend onderwijs specialiseren in een onderwerp waarin je geïnteresseerd bent.

JILLIS: Een stage doen in Nederland is een leuke ervaring, maar ik betwijfel of het een nuttig onderdeel van de studie is. De eisen die aan een stagerapport worden gesteld, zijn sowieso vaak erg vaag. Vanuit wetenschappelijk oogpunt stelt een *thesis* in elk geval veel meer voor. De ervaring die je opdoet in vier à zes maanden meewerken bij een bedrijf is leuk, maar zal je geen voorkeurspositie opleveren ten opzichte van studenten uit andere steden die een stage niet verplicht hoeven doen. Het is beter om studenten meer diepgang te bieden in hun vakkenpakket in plaats van een stage. Ik denk dat een verdere specialisatie in de master meer relevante kennis oplevert voor de student en dat bedrijven dit op waarde zullen schatten.

REACTIE MARLIES: Vanuit wetenschappelijk oogpunt stelt een *thesis* inderdaad meer voor, maar dat is niet het enige dat belangrijk is. De meeste studenten gaan immers niet het onderzoek in. Daarom is het nuttig om ook werkervaring op te doen. LvdN

INBREKER

Toen Groningse student Jeroen onlangs thuiskwam was er duidelijk ingebroken. Buiten trof hij de dief aan, die net op zijn fiets klom. Vechtsporter Jeroen trapte hem van zijn rijwiel en sleurde hem zijn huis in, waar de dief zonder morren de tv en computer weer aansloot. Met de gemoederen weer wat bedaard, vroeg Jeroen beveiligingstips van de jongen en bood hem een broodje pindaakaas aan. Toen de politie kwam zat de inbreker geduldig op de bank te wachten.

AANTREKKELIJK

Lelijkerds opgelet! Hoe meer wodka-tonics mensen drinken, hoe aantrekkelijker andere mensen je gaan vinden. Dat blijkt uit een Londense studie. Proefpersonen kregen foto's te zien waarbij ze moesten beoordelen hoe symmetrisch de gezichten waren. Na enkele drankjes hadden ze moeite om de symmetrie juist te beoordelen, een effect dat bij vrouwen veel sterker was dan bij mannen. De onderzoekers noemen dit het *beer goggle effect*, of *beer blindness*. Proost.

FOTO: GUY ACKERMANS

AFZIEN IN DE ZON. De gezichten werden een beetje stoffig, maar voor de rest was het een heerlijke dag om te mountainbiken. Het NSK Mountainbike vond 25 maart plaats in Wageningen, met een zwaar parcours naar de top van de Wageningse Berg. Het studentenkampioenschap werd tegelijkertijd gehouden met de Bergrace, wat voor een flink aantal extra inschrijvingen zorgde: 650 in totaal (waarvan 41 voor het NSK). Helaas vielen de Wageningse studenten buiten de prijzen. Beste bij de heren was Jorn Haalboom, bij de dames Jora Steennis. LvdN

'EINDELIJK WEER EEN EIGEN PLEK'

Eindelijk een eigen plekje...

'Ja, er hangt hier een zeer opgewekte stemming! We hebben bijna drie jaar zonder eigen pand gezeten, dus we hebben erg veel zin in de verhuizing. De afgelopen jaren zaten we bij WSO in Arion. Daar was het soms lastig om ruimtes te reserveren, omdat er ook andere organisaties in het pand zaten. En de grote zaal had maar plek voor vijftig mensen, terwijl we tweehonderd leden hebben. Nu hebben we tenminste meer dan genoeg ruimte voor iedereen als we bijvoorbeeld een filmavond organiseren.'

Geven jullie nog een flinke housewarming party?

'Nee, we hebben besloten om zonder al te veel ophef in ons nieuwe gebouw te trekken. We gaan wel ledenavonden organiseren, maar voor open feesten houden

we voorlopig onze externe locaties aan. Op den duur kunnen we hier wel feesten geven. Er heeft hier namelijk een dansschool gezeten en later een partycentrum, dus we hebben genoeg ruimte, een bar en een DJ-booth. We moeten het nog wel wat aanpassen aan onze smaak.'

Is de buurt blij met jullie als nieuwe burenen?

'We weten dat een aantal buurtgenoten bezwaren heeft tegen onze komst, maar we krijgen ook veel positieve reacties. We zorgen natuurlijk ook voor heel veel gezelligheid. En voor de jongeren is het natuurlijk helemaal leuk dat er een jongerenvereniging in de straat komt. Wij willen in elk geval overlast voorkomen en een positieve bijdrage aan de buurt leveren.' LvdN

Wie? Mies van Aar
Wat? Voorzitter JV Unitas
Waarom? Unitas kreeg op zondag 1 april de sleutel van haar nieuwe onderkomen aan de Industrieweg

>> CULT

War? Beeldengalerij Het Depot Waar? In het voormalig Botanisch Centrum op De Dreijen Wanneer? Open op donderdag tot en met zondag 11.00-17.00 uur, vrijdag tot 21.00 uur. Entree gratis.

De dependance van Beeldengalerij Het Depot

FOTO: JOHN STOEL

Glazen borsten in de koffiekamer

Tip van: André van Lammeren, universitair hoofddocent celbiologie
 'Dat je van zo'n gebouw zoiets kunt maken!' André van Lammeren valt van de ene in de andere verbazing. Zijn oude werkplek is een strakke expositieruimte geworden. Vooral de enorme ruimtelijkheid valt op. Er is flink gehakt. 'We zijn nu in de Banaan. Hier links waren allemaal kleine kamertjes en rechts had je de labruimtes. Die tussenmuren zijn weg. Kijk, zelfs het plafond is hier weggehaald. Dan moet je wel lef hebben als architect.' Op de plek van zijn kamer ligt nu bevallig een naakte vrouw in zwart brons. In de vroegere koffiekamer liggen 49 grote glazen borsten. En dan die kleuren rood en blauw. 'Wij móchten niet eens schilderen. Bij ons was het allemaal ruw beton.' En even later, met een blik op de buitenruimte: 'Zelfs het gras is groener dan het bij ons ooit is geweest.' Nog even naar de oude collegezaal. 'Hoe is het mogelijk. Het ruikt nog precies hetzelfde! Dat komt door dat hout op de vloer.' Muffig dus. En dan te bedenken dat het gebouw bijna was gesloopt. 'Een absolute aanrader', vindt hij. 'Het is uitstekend gelukt om een andere functie aan dit gebouw te geven.' En dan heeft-ie het nog niet gehad over de imposante collectie kunst. Terugkomen dus. O ja, en je mag overal aan zitten. **R RK**

>> HET ECHTE WERK

ZOMERJURKJE IN MADRID

Wie? Christel Seegers, vijfdejaars Biotechnologie

Wat? Onderzoek naar eiwittransport in schimmels.

Waar? In Madrid, Spanje

Waarom? Ik wilde een leuk onderzoek in het buitenland. Bovendien had ik al ervaring met schimmels door mijn *bachelorthesis*

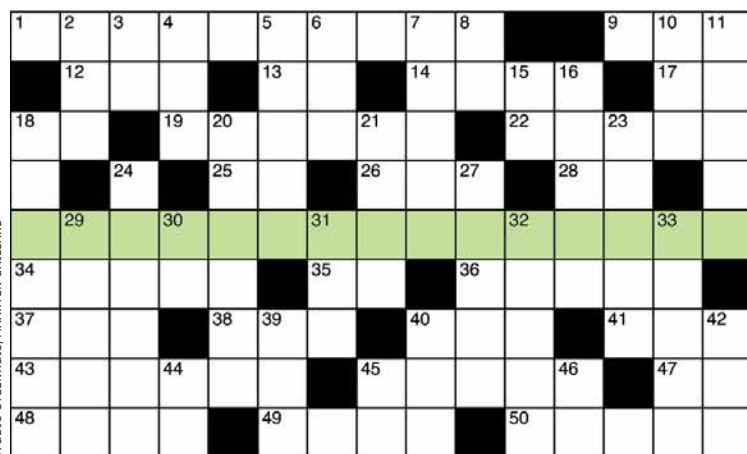
'Op hakken lopen doe ik hier niet, ik voel me dan niet prettig. Spanjaarden zijn klein en ze kijken me met grote ogen aan als ik hoge hakken aan heb. Bovendien val ik al genoeg op, want ik loop al lekker in een zomerjurkje met een legging. Het is nu zo'n twintig graden, warm genoeg voor zomerkleding. Maar de Spanjaarden denken daar anders over: ze spreken me op straat aan om te vertellen dat het nog veel te koud is voor mijn kleding. Wel grappig dat dit zo verschilt met Nederland.

Het lab waar ik werk is veel kleinschaliger dan wat ik gewend ben van Wageningen. Ook staat mijn computer in het lab, waardoor alles zich eigenlijk in dezelfde ruimte afspeelt. Nu de lente aanbreekt lunchen we dan ook graag buiten. Regenen doet het hier bijna nooit, sinds september waren er slechts vijf regenachtige dagen. Eén keer heeft het echt gestort. De straten veranderden toen direct in een soort wildwaterrivieren. Ze zijn niet gewend aan zoveel water.

Ik moet hard werken, veel harder dan in Nederland. Omdat ik voor een

bedrijf werk, heb ik weinig vrije dagen. Het komt regelmatig voor dat andere internationale studenten vrij zijn, terwijl ik moet werken. Een beetje extra vrij was natuurlijk niet verkeerd geweest. Maar ik krijg wel enthousiaste reacties op mijn werk en dat maakt mij ook enthousiast. Het is leuk om te zien hoe blij mijn begeleider wordt van mijn onderzoeksresultaten. Dus ondanks de lange dagen is het zeker de moeite waard.' **R SH**

Hokjesdenken

Scherp, die Renée. Ze mailt: 'Deze keer komen we uit op Rietsuikerteelt, alhoewel dat technisch onjuist is. Rietsuiker is het product van suikerriet, en alleen het suikerriet kan geteeld worden. Maar dat mag de pret natuurlijk niet drukken!'

De hokjeskrakers van deze week: **Willem Menkveld, Renée en Susan van der Salm, Marie Curie, Arnoud de Wilt, Ja-dit-is-het team, Gosse Schraa en Hanneke Pompe, Anton Korteweg, Janna van Hoek, Lisette Bourquin, Leerstoelgroep Nematologie, Sexy Chickies, Siloah Beumer, P_zonder_L, team 'geen groot succes', Milieutechnologie, Ans Lijftogt, Ditje van der Vossen, Clasiën Lock en Annemarie Patist, Marianne van der Gaag, Ellen Slegers.**

Horizontaal

1 Prijzig werk dat in de Bibliotheek in Forum te zien is **9** Daarmee wordt het begrip 'lekker' wetenschappelijk in beeld gebracht **12** Grappenmaker **13** Nieuwe status van Rabobank **14** Evenmin als **17** Sunshine Band-voorman **18** Fruitgroente **19** Die Egyptenaar won onlangs een Gouden Neus **22** Vroeg DLO om een agrarisch stadsdeel **25** 'Blue Eyes (Sinatra) **26** Schrijver van 1 horizontaal **28** Franse nv **34** Die van Madagascars onderzoekt men onder leiding van Ole Madsen **35** Rang van Columbo **36** Nieuw gebouw **37** Keurige taal **38** Partydrank? **40** Hoera! **41** Doet Brussel-Parijs in anderhalf uur **43** Te stampen dingen **45** Voor hen blijkt Wageningen tolerant **47** 'Steeds meer __-geld naar Wageningen' **48** Daar wordt soldatenvoer geserveerd **49** __ d'HuZes, charitatief hoogtepunt **50** Sam __, speelde in *The Piano* en *Jurassic Park*

Verticaal

1 Niet bont **3** Past voor Gioconda of Law **4** Beroeps **5** Nine Inch __, band **6** Druk café **7** James __, schilderde in Oostende **8** __ de Boswachter **10** Waalwijkse vereniging **11** (Voor)beeld **15** Ook te sturen naar **16** __ Moebarak, afgezette Egyptenaar **18** Nieuw verblijf voor de dieren uit Ossekamp **20** Klassiek pianostuk **21** Rapper die in *Law and Order* speelt **23** Blaasinstrument **24** Opzienbarende acties **27** Niet in een studeerbui **29** In de __ toekomst **30** __ vogue **31** Toetje dat werd gebruikt om het verband tussen geuren en hapjes te onderzoeken **32** Oud gebouw **33** Gevleugelde schat **39** Werkgever van Kuipers **40** __ Lang, Chinees **42** __ maar wat in **44** Zijn er drie van in Volendam **45** Dat blad was vroeger bij De Tijd **46** Niet per __

Mail de groene hokjes uiterlijk komende woensdag naar hokjes@wur.nl. De oplossing komt donderdag op resource.wur.nl.

gevraagd/aangeboden

Aangeboden en gevraagde goederen en (vrijwilligers)werk voor studenten en medewerkers. Lever maximaal 75 woorden aan op donderdag voor verschijning via resource@wur.nl, met als onderwerp 'Gevraagd/Aangeboden'

Junior Coordinator (Dutch)

Ben jij op zoek naar een bijbaan voor 8 uur in de week? Ben je flexibel, zelfstandig, sociaal en heb je affiniteit met 'groene ruimte'? Ben je (master of bachelor) student en sta je nog vol in het studentenleven maar zoek je een nieuwe uitdaging? Word dan Junior Coördinator bij Stichting RUW! Nadere informatie over RUW en de inhoud van het coördinatorschap te verkrijgen bij Sjoerd Haitsma 0317-484166, e-mail: ruw@wur.nl.

INFO: WWW.STICHTINGRUW.NL/

LKvV zoekt nieuw bestuur

De Landelijke Kamer van Verenigingen is op zoek naar een nieuw bestuur voor het jaar 2012-2013! Ben je lid van één van de 46 aangesloten studentenverenigingen? Wil jij je een jaar lang fulltime inzetten voor het Nederlandse verenigingsleven, congressen organiseren, in debat treden met Kamerleden en natuurlijk borrelen bij verschillende studentenverenigingen verspreid over heel Nederland? Solliciteer dan nu! Dit kan door je CV en een motivatiebrief te mailen naar sollicitatie@lkkvv.nl

INFO: WWW.LKKVV.NL

mededelingen

Mededelingen van en voor studenten en medewerkers. Lever maximaal 75 woorden aan op donderdag voor verschijning via resource@wur.nl, met als onderwerp 'Mededeling'.

Climate-KIC Summerschool 2012

Are you interested in starting your own sustainable company? Do you want to combine your research interest with entrepreneurial skills? Would you like to learn how to write a marketable business plan? And are you in for 5 weeks of learning about climate change and en-

trepreneurship in 3 European cities? Apply then for the Climate-KIC summer school, application deadline is April 15, 2012.

INFO: WWW.CLIMATE-KIC.ORG/ACADEMY/

agenda

Zondag 8 april

129STE VARSITY

Elk jaar doet de Wageningse Studenten Roeiveeniging Argo mee aan de Nationale Universiteits roeiwedstrijden; de Varsity. Argo dingt sinds 1946 mee om het Goud op het hoofdnummer 'Den Ouden Vier', dit jaar bestaande uit Ben Duijn, Kevin Hout, Hugo Maassen en Lars Kraakmet stuurvrouw Marjolijn ter Laak. De Varsity is te aanschouwen vanaf de zuidelijke oever van het Amsterdam-Rijnkanaal, tussen Houten en Culemborg.

WSR-ARGO.NL/VARSITY

Dinsdag 10 April, 20.00 uur

LEZING SG: STUDEREN EN WERKEN MET PLEZIER

Wie geluk ervaart in werk of studie is leergieriger, creatiever, productiever, zelfverzekerder en beter bestand tegen veranderingen en stress. Gelukkig werken of studeren is dus niet alleen prettiger, maar ook effectiever: het is goed voor jezelf, je collega's en je bedrijf. Flow is daarbij belangrijk, maar daarnaast spelen ook positieve emoties, zin en betekenis, relaties en prestaties een belangrijke rol. Welke mogelijkheden zijn er om een stapje in deze richting te zetten en welke rol spelen negatieve emoties hierbij?

De lezing wordt gegeven door dr. Ad Bergsma, wetenschapsjournalist en psycholoog in De Leeuwenborch, zaal C63.

INFO: STUDIUMGENERALE.WUR.NL/

Woensdag 11 april, 20,00 uur

LEZING- EN DISCUSIEAVOND VOEDING EN KANKER

Drie wetenschappers vertellen in Forum, zaal C222, wat de stand van de wetenschap is wat betreft voeding en gedrag na kanker. Aansluitend wordt er aan de hand van stellingen en inbreng uit het publiek gediscussieerd over de nieuwste wetenschappelijke inzichten over kanker en implicaties

voor gedrag. Sprekers: Prof. Ellen Kampman, Wageningen University, Prof. Kees de Graaf, Wageningen University en Prof. Jaap Seidell, Vrije Universiteit Amsterdam.

AANMELDEN: WWW.KLV.NL

Donderdag 12 april, 19.00 uur KLV & WBS WERELDLEZING

De sector veehouderij zit volop in een transitieproces. Consumenten en overheden eisen een gezonde en veilige veehouderij met respect voor dieren, zonder overlast voor de omgeving. Vaak wordt Wageningse expertise gevraagd. De opstelling van WU daarin roept nogal eens kritiek op. Wat zijn de standpunten? Toon Wassenberg (Animo Agribusiness bv), Martin Scholten (algemeen directeur ASG) en Jeroen Dijsselbloem (Tweede Kamerlid PvdA) spreken erover in Hotel De Wereld in Wageningen.

INFO: WWW.KLV.NL

Dinsdag 17 April, 20.00 uur LEZING SG: SUPERMENSEN DANKZIJ DE TECHNIEK?

'Homo sapiens staat op het punt

de kracht die ons gevormd heeft, de natuurlijke selectie, aan de kant te schuiven... We moeten snel bij onszelf te rade gaan en besluiten wat we willen worden.' Dit zei de invloedrijke bioloog Edward Wilson, de grondlegger van de socio-biologie. Door neurotechnologie en genetische verbeteringen kunnen we ons lichaam en onze geest vervolmaken. Betekent dit dat we niet alleen langer zullen leven, maar ook elke dag geluk en piekervaringen zullen hebben?

De lezing wordt gegeven door dr. Ad Bergsma, wetenschapsjournalist en psycholoog in De Leeuwenborch, zaal C63.

INFO: STUDIUMGENERALE.WUR.NL/

Woensdag 18 april, 20.00 uur.

VAN UVEN FESTIVAL

WSKOV en de Ontzetting organiseren samen weer het jaarlijkse Van Uven Festival. Deze akoestische avond zal gehouden worden in de Wilde Wereld (Burgtstraat 1, Wageningen). Het Van Uven Festival is een avond waarop je met een akoestische act kunt optreden voor

publiek. Daarbij kun je denken aan bijvoorbeeld muziek, zang of theater. Met een groep van twee of meer personen kun je jezelf opgeven. De uiterlijke inschrijfdatum is 11 april. De avond start om 20.00u en entree is gratis. Wil je meer informatie of jezelf opgeven om mee te doen? Stuur dan een mail.

VANUVENFESTIVAL@GMAIL.COM

Donderdag 19 april, 17.45 uur OUTDOOR ANIMAL HUSBANDRY

Symposium over het buiten houden van dieren. Verschillende experts (o.a. van de WUR, Friesland Campina, de Stichting Weidegang), boeren en studenten gaan in op de betekenis voor het welzijn en de gezondheid. Hoe realiseert de boer dit? Wat doet het onderzoek hieraan? Studenten, boeren, deskundigen en andere geïnteresseerden zijn van harte uitgenodigd om kennis te delen en inspiratie op te doen. Inclusief Delicious Outside Diner, met duurzame lokale seizoens ingrediënten door Puur-e. Tijd: Donderdag 19 april 17:45 in Wageningen. Plaats: Wageningen

(locatie zie site). Organisatie: Studiekering Biologische Landbouw (onderdeel KLV) en Boerengroep
INFO: WWW.BOERENGROEP.NL/

Maandag 23 april, 20.00 uur NIEUWE VERBINDINGEN TUSSEN LANDBOUW EN BURGER

In de debatreeks: 'De toestand in de wereld verklaard vanuit voedsel' in de Rode Hoed spreken o.a. Marjan Minnesma van Urgenda (nummer 1 in de duurzaamheids top-100 van dagblad Trouw) en Samuel Levie van Youth Food Movement. Gespreksleider: Felix Rottenberg. Met gratis hapjes van topkok Eric van Veluwen.

WWW.RODEHOED.NL - WWW.CLM.NL

drukken | vormgeving
voorlichting | offerte

proefschriften.nl

Forum Irregular Opening Hours during April and May

	2012	The Building	The Library	Student Desk	WURshop	Restaurant	Grand Café	Language Services
Good Friday	6 April	8 am-11 pm	8 am-5.30 pm	Closed	9 am-2 pm	Closed	Closed	Closed
Saturday	7 April	10 am-5 pm	10 am-5 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Sunday	8 April	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Monday	9 April	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday Queens Day	30 April	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Tuesday	1 May	8 am-11 pm	8 am-10 pm	9 am-4 pm	9 am-4 pm	11.30 am-1.30 pm	8 am-3 pm	9 am-5 pm
Wednesday	2 May	8 am-11 pm	8 am-10 pm	9 am-4 pm	9 am-4 pm	11.30 am-1.30 pm	8 am-3 pm	9 am-5 pm
Thursday	3 May	8 am-11 pm	8 am-10 pm	9 am-4 pm	9 am-4 pm	11.30 am-1.30 pm	8 am-3 pm	9 am-5 pm
Friday	4 May	8 am-11 pm	8 am-10 pm	9 am-1 pm	9 am-2 pm	11.30 am-1.30 pm	8 am-3 pm	9 am-5 pm
Saturday Liberation Day	5 May	Closed*	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	6 May	10 am-5 pm	10 am-3 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

*Entrance is only possible with a WUR card.

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

WeDay

22 mei 2012

Een middag vol sport en activiteiten voor alle medewerkers. Dit jaar nieuw: o.a. Segway, Leer Chinees in 2 uur, Karikatuur tekenen en Zeepketting maken.

Voor meer informatie en aanmelden vanaf **3 april t/m 9 mei**, kijk op: www.intranet.wur.nl/people/voorzieningen/weday
e-mail: weday@wur.nl

Locatie: Wageningen UR, Sports Centre de Bongerd, Bornsesteeg 2, Wageningen.

See you soon!

Phd celebrations • Drinks • Buffet • or just to eat

www.cafecarre.nl
0317 422694

www.h41.nl
0317 421715

Werken aan de kwaliteit van leven

Wageningen UR zoekt:

Physics of complexity and foods (Tenure Track)

AFSG Fysica en Fysische Chemie Levensmiddelen ATV, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-FPH-0001

Secretaresse Humane Voeding

AFSG Humane Voeding ATV, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-HNE-0029

Postdoc in the area of numerical genetics and genomics/Animal Breeding

ASG WLR, Backoffice MV Veehouderij, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-WLR-BO-0035

Financieel-juridisch medewerker Research Liaison Office

ASG DW, Bureau Dierwetenschappen Alg., Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-BDWA-0002

Analist

ASG DW, Leerstoelgroep Adaptatiefysiologie, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-ADP-0006

Metadata Specialist / Bibliotheek Wageningen UR

FB Public Library Services, Wageningen
Vacaturenummer: FB-0002-13

Projectleider Binnenwateren

IMARES Afdeling Vis, IJmuiden
Vacaturenummer: 0013-2

PhD Fellowship: New technologies for bioenergy production and P recovery

PSG Farm Technologie, Wageningen
Vacaturenummer: PSG-FT-0000

The role of LysM effectors in pathogenicity of human and animal pathogens

PSG PW Laboratorium voor Fytopathologie, Wageningen
Vacaturenummer: PSG-FYTO-0014

Docent vaardighedenonderwijs

SSG MW Educatie en Competentie Studies, Wageningen
Vacaturenummer: SSG-ECS-0011

Marketeer Marketing en Communicatie

VHL Marketing & Communicatie, Velp
Vacaturenummer: VHL M&C0002

www.werkenbij.wur.nl

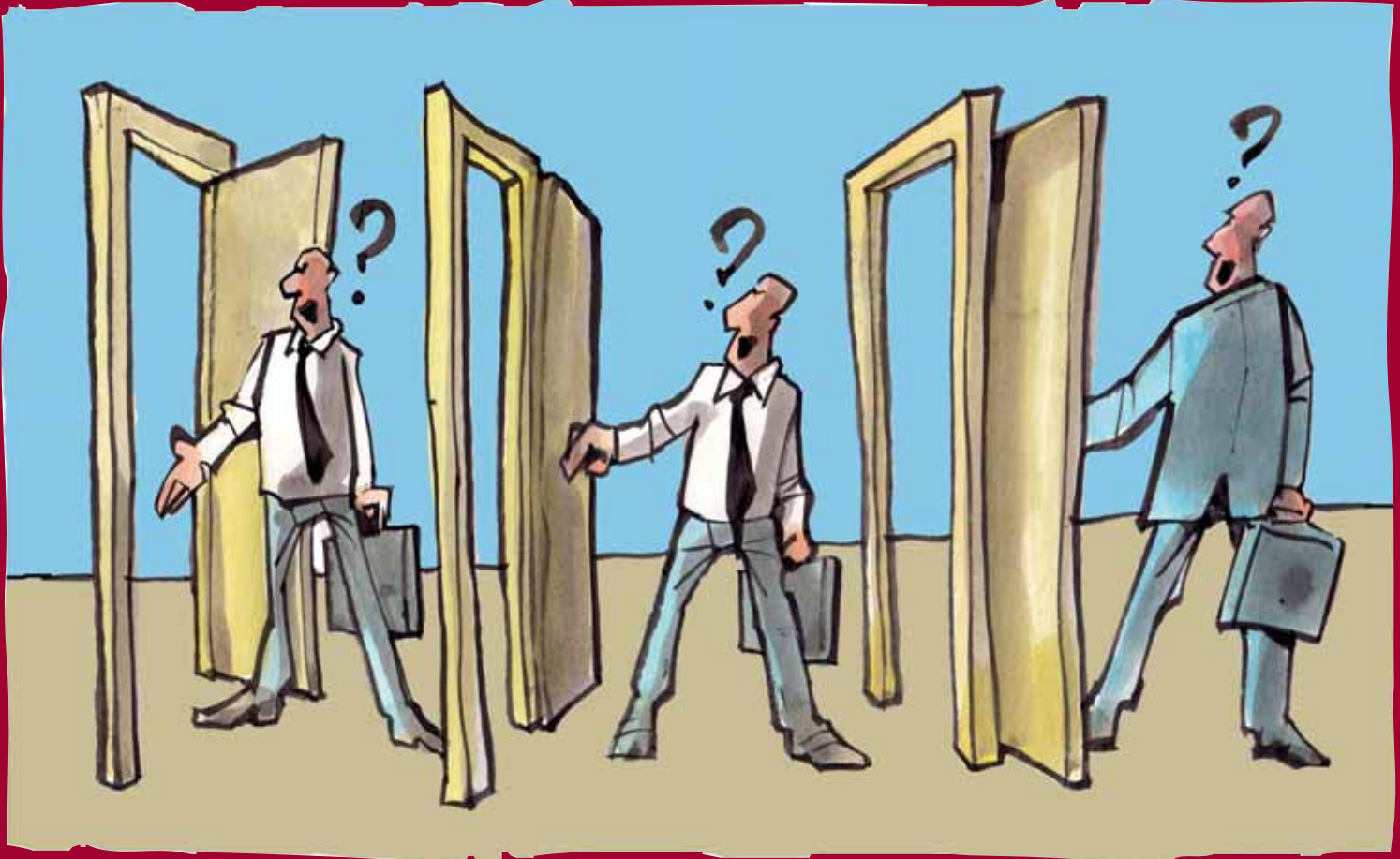
Promoveer met maximale allure! Een receptie in Hotel De Wereld geeft je buluitreiking een feestelijk cachet.

Al je gasten fêteren op een all-in promotiereceptie van 1 uur in de Capitulatiezaal kan al vanaf € 9,50 p.p. (inclusief alle drankjes uit het Hollands assortiment, nootjes, olijven, een bitterbal en een koud hapje). Informeer naar al onze mogelijkheden; DrinksandBites op de Wageningse Markt en de oude stadsboederij van Koekoekpannenkoek staan ook ter beschikking.

Hoteldewereld www.hoteldewereld.nl www.koekoekpannenkoek.nl tel 0031 (0)317 460 444

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITTENBECK

Hold the door open please

After one year of studying in Wageningen I have just realized one nice custom observed by Dutch people. It is a simple thing that they normally do and which they call a form of politeness.

Here, if you want to walk through a door and there is someone in front of you, he or she will keep the door until you walk through. At first I didn't think this custom was such a big deal until one day a Dutch guy who was walking with me through the toxicology lab told me jokingly, 'You know what, sometimes I feel confused about whether I have to close the door directly or have to wait for someone five metres behind me'. Maybe he told me this joke because he had to hold the door open for about two minutes to wait for me to walk through it. Then suddenly I remembered an incident when one of my Indonesian friends got scolded by an old lady when she forgot to keep the door in the train open for her. The old lady ran up to my friend and said that her nose was almost hit by the door.

So from now on if you go through a door just keep in mind not to forget to look behind you and hold the door open for anyone who is following you. Not only for the sake of politeness but also for the safety of someone behind you. Yuni Kuswanti (from Indonesia) MSc Food Safety

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn fifty euro and Dutch candy.

[NL]

DOOR EEN DEUR

Nederlanders hebben een grappige gewoonte, die ze een vorm van goede manieren noemen: ze houden de deur voor elkaar open. Het viel de Indonesische Yuni op dat ze soms wel twifelen of ze ook moeten wachten op iemand die vijf meter achter hen loopt. Een van haar vrienden is wel eens uitgescholden door een oude vrouw in de trein: de deur had bijna haar neus geraakt. Dus: kijk altijd achterom als je bij een deur aankomt.